SAMMLUNG METZLER

- M 1 Raabe *Einführung in die Bücherkunde*
M 2 Meisen *Altdutsche Grammatik I: Lautlehre*
M 3 Meisen *Altdutsche Grammatik II: Formenlehre*
M 4 Grimm *Bertolt Brecht*
M 5 Moser *Annalen der deutschen Sprache*
M 6 Schlawe *Literarische Zeitschriften [I:] 1885-1910*
M 7 Weber/Hoffmann *Nibelungenlied*
M 8 Meyer *Eduard Mörike*
M 9 Rosenfeld *Legende*
M 10 Singer *Der galante Roman*
M 11 Moritz *Die neue Cecilia. Faksimiledruck*
M 12 Nagel *Meistersang*
M 13 Bangen *Die schriftliche Form germanist. Arbeiten*
M 14 Eis *Mittelalterliche Fachliteratur*
M 15 Weber/Hoffmann *Gottfried von Straßburg*
M 16 Lüthi *Märchen*
M 17 Wapnewski *Hartmann von Aue*
M 18 Meetz *Friedrich Hebbel*
M 19 Schröder *Spielmannsepik*
M 20 Ryan *Friedrich Hölderlin*
M 21 a, b (siehe M 73, 74)
M 22 Danzel *Zur Literatur und Philosophie der Goethezeit*
M 23 Jacobi *Eduard Allwills Papiere. Faksimiledruck*
M 24 Schlawe *Literarische Zeitschriften [II:] 1910-1933*
M 25 Anger *Literarisches Rokoko*
M 26 Wodtke *Gottfried Benn*
M 27 von Wiese *Novelle*
M 28 Frenzel *Stoff-, Motiv- und Symbolforschung*
M 29 Rotermund *Christian Hofmann von Hofmannswaldau*
M 30 Galley *Heinrich Heine*
M 31 Müller *Franz Grillparzer*
M 32 Wisniewski *Kudrun*
M 33 Soeteman *Deutsche geistliche Dichtung des 11. und 12. Jhs*
M 34 Taylor *Melodien der weltlichen Lieder des Mittelalters I: Darstellung*
M 35 Taylor *Melodien der weltlichen Lieder des Mittelalters II: Materialien*
M 36 Bumke *Wolfram von Eschenbach*
M 37 Engel *Handlung, Gespräch und Erzählung. Faksimiledruck*
M 38 Brogitter *Artusepik*
M 39 Blanckenburg *Versuch über den Roman. Faksimiledruck*
M 40 Halbach *Walther von der Vogelweide*
M 41 Hermand *Literaturwissenschaft und Kunstwissenschaft*
M 42 Schieb *Heinrich von Veldeke*
M 43 Glinz *Deutsche Syntax*
M 44 Nagel *Hrotsvit von Gandersheim*
M 45 Lipsius *Von der Beständigkeit. Faksimiledruck*

REALIENBÜCHER FÜR GERMANISTEN

ABT. G: DOKUMENTATIONEN

(Reihe b: Zu Unrecht vergessene Texte)

MARTIN OPITZ

JUGENDSCHRIFTEN VOR 1619

FAKSIMILEAUSGABE
DES JANUS GRUTER GEWIDMETEN
SAMMELBANDES
MIT DEN HANDSCHRIFTLICHEN
ERGÄNZUNGEN
UND BERICHTIGUNGEN DES VERFASSERS

HERAUSGEGEBEN
VON
JÖRG-ULRICH FECHNER

J. B. METZLERSCHE
VERLAGSBUCHHANDLUNG
STUTT GART

Die Biblioteca Apostolica Vaticana, Città del Vaticano, erlaubte freundlicherweise den Abdruck des palatinischen Bandes aus ihrem Besitz und stellte einen Mikrofilm davon zur Verfügung. Herr Dr. Claus Riessner, Rom, übernahm dankenswerterweise eine Durchsicht des Exemplars in der Vatikanischen Bibliothek.

M 88

ISBN 978-3-476-10088-7
ISBN 978-3-476-03822-7 (eBook)
DOI 10.1007/978-3-476-03822-7

© Springer-Verlag GmbH Deutschland 1970
Ursprünglich erschienen bei J. B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung
und Carl Ernst Poeschel Verlag GmbH in Stuttgart 1970

Vorbemerkung

Um im Faksimileteil die Folge rechter und linker Seiten entsprechend den Originaldrucken beizubehalten, werden leere Rückseiten als Leerseiten wiedergegeben. Das einzige Leerblatt, das sich am Ende des *Aristarchus* findet, wird aus demselben Grund ausgelassen und erscheint in der Seitenzählung dieser Ausgabe nicht. In der zeitgenössischen Blattzählung an den oberen rechten Blattecken ist die entsprechende Ziffer – 44 – dadurch in dieser Ausgabe übersprungen.

Ad Nobilissimum et summum Virum
JANUM GRUTERUM, Historicum & Lectora-
lem Palatini et Bibliothecarium etc.

Tu quæque causa vis es nobis, tua fama carinam
Duxit ad Soc. lituus, magne patrone, meam;
Et nullas speravi solinas. tu Parrhasius urta,
Tu mare, tu velum, tu mihi ventus eras.
Hoc prois patrie ferimus Iugentia notare,
Et didici longas removere græcæ vias.
Aspicis vos qui circumferri in orbem,
Et finem Probus quem quoque sentit Sabes.
At minus est quod fama potest, vincique factum
Succumbens moribus gloria cæca tuis.
Fautos, quosque amas: et ego novus advena gressus
Ad te, sed timido pectore, tendo meos.
Sculptæus tamen ista tuus me iuravit, idemque
Gruterus quicquid sum tibi, dixit, eris.
Ille mihi pater est (neque nos Soc. credo mereri)
Et si quid dici plus quoque patre potest.
Hæc sors prima mea est: accedet summa favori,
Si, Grutere, tui compot amoris ero.
Sculptæo dabis hoc certe, si cætera desint:
Esse gravis, quæso, cui favet ille, queas?
Est tamen et nobis quod ames, quod pendere possis;
Ingenio saltem sors foret aqua meo.

111

Dī pereat quicquid aeni est fulgentis: ab ipsis
 Arguimur vatū natū tota luce.
 Doctrinā censu tamen, et virtutis amore,
 Non vivam in vestra degener hospes humo.
 Parve Nicei, vasti gratius comes addere Rheno,
 Parve, sed accepti dulcis alumne mori;
 Sic te Naiades sinant, nec durior unquam
 Hoc vbi sit princeps alter, et iussu diu.
 Accipe me civem. non not ventī error iniqui
 Lepulit ad vestras et levī unda sinūs;
 Nec ceterum maculis aetas corrūpta, nec ullum
 Natali jussit crimen abesse solo:
 Musas quæro tuas. ignosce, Silesia, falso:
 Immemores terre cogimur esse tua.
 Non altrā ad Quætorū junctionū spatiamur undas,
 Kirchnere, ad ripas aut, pater Hebre, tuas.
 Plus aliquid patria tenet hūc domus unica totū,
 Magnæque sunt domini tota minora suo.
 Hunc sequimur, mentemque jugis includimus istis:
 Illic patriam, hūc nostras credimus esse focos.
 Gruterus Geticas longē migraret ad oras.
 Eret in extremi patria nostra Getæ.

Martinus Opitius.

2568 72721
MARTINI OPITII
HIPPONAX

AD ASTERIEN

puellam formæ & animido-
tibus longè amabi-
lissimam.

*Item Germanica quædam
ejusdem argumenti.*

GORLICII

Iohannis Rhambæ typi cxcv Debant.

1612

St. Paulina 15. 676.1

Libri latini 2973 97

2

V. C. CASPARO KIRCHNERO ET
BERN. GVILIELMO NÜSSLERO
literatissimo adolescenti,
amicis summis,

Aximam vitæ hujus felicitatem

Juvenes multò dilectissimi, in tranquillitate mentis positam esse, mortalium pænè omnium conspiratio probavit. Eam ut alii aliunde, ita ego ex literarum potissimum cognitione hauriendam mihi semper existimavi. Animus enim hominis solidæ præceptis sapientiæ imbutus, deturbari statu suo omnino non potest, Sortis tempestatē, & illa quæ dejicere plebeias mentes solent, non admittit, sed obruit, & cum adversitate sua paria facit. Opes autem & divitias non à Fortuna petit, sed à se ipso; quas sola virtute absolui credit. Involutus itaque sibi ipsi facile se tuetur, & externa bona, quorum sola opinio pretium fecit, aut non æstimat, si habet; aut non optat, si non habet. Quare mirum vobis videri nequaquam debet, quòd in tam proluxa adolescentiæ meæ calamitate de amoribus adhuc cogito & delitiis. Facilius enim, ubi perturbationes reliquæ absunt, Amor locum sibi vel invenit, vel facit. Satis enim impudens est hic hospes. Audivi præterea, tum temporis, cum affectus iste sibi indulget maximè, nervos cæterarum

A ij

rerum

MART. OPITII

ad Asterien puellam amabilissimam.

HIPPONAX.

Divina virgo, dulcium puellarum
Flos nemini mortalium prius tacte
Tangende nulli prurientibus verbis,
Aut gestibus factisque non verecundis.
O alma nympba, quis furor tuum pectus,
Illud beatum, candidum, innocens pectus
Que strix nocente fascino profanavit?
Tot delicata verba, que polo Phæbum
Deducerent Lunamque dissipat Cori
Ferocientis impetus truci flatu.
Et tu, rebellis, obstinata me linqvis,
Et ut timoris hinnulus tener plenus
Fugis inerrat montium exul & clivis,
Timetque tuta cuncta; sic tuum vatem.
Frustra vereris, aufugisque nequicquam.
Nam non adulter impudicus & machus
Obsænus, alta nocte depudicare
Accedo, diva, virginem tuum lectum:
Qualis medullis Phæbus intimis ardens,
Daphnen miscellam deperire tentavit:
Aut pullus ille Martis, acerbæ Aeneas
Didûs pudori fraudulentè illusit.
Absit venenum tale cordibus sacris

A iij

Vatum

Vatum piorum, quos amabilis candor,
Noxaeque vita non amica per celi
Fert arduis volubiles plagas pennis.
Sed unico favore me frui saltem
Concede vestro, nec superba subduce
Siquis tuorum luminum venustorum.
Nam non ego felicitatis indignus
Incedo tanta: quamlibet suburbanis
Suffarcinatus baud superbio villis,
Bobusque centum divites aro fundos.
Parvo beatus, atque sorte contentus
Qua numinum favore contigit nobis,
Omnes avaros atque sordidos infra
Me sperno liber, & quietus eludo.
Honestas res est namque lata paupertas,
Et se satis contenta: nemo tam pauper
In orbe vivit, atque pauper est natus.
Fortes timet Fortuna, vexat ignavos,
Et saepe littus transit, atque sublimi
Rates in alto quarit, in vias nubes
Quarum superbo vela supparo velant.
Istaque mens serena se fide laetatur,
Nil esse majus uspiam sua sorte
Quam compotivit, & nihil minus credit.
Hac lege defacata, contubernalis
Admittit ulnis obviis egestatem,
Suaque se virtute dives involuit.
Hec te pudica vota non retardabunt,

O in-

4

Oinçlytum aſtrum; nec quod impio faſtu,
 Et veſtium fulgore glorioſarum,
 Pompaque vobis non onuſtus impono:
 Ut delicata muſtea juventutis
 Solet caterva, qua ſuos quidem exoſa
 Cultus, decorem mollium puellarum,
 Penè amulatur: frangit in gradus crines
 Ferro erudito, circulus fluit collo
 Maandricum ceu ſyrma, palla ſubtili
 Bombyce commendata funis in morem,
 Contorta nervos circumambit enerves,
 In textilique nube diffuens corpus.
 Quin & manûs ſtant gemmeis relucen-
 tes Et fulgurantes ignibus: pedes docti,
 Laxis ſuperbi faſciis, timent terram,
 Gravi pedatu tangere; ergò ſuſpenſi
 Seſe gradu librant volante Semones,
 Et evirato conſitentur inceſſu,
 Quid impudico corde ruminent ſecum.
 Hos, diva, caſtitatis aucupes veſtra,
 Hirudinum relinque ſanguiſugarum
 Clauſtris pudendis, quæ parabiles parvo
 Nil præter unum virginis tenent nomen,
 Vultuque nequam ad quodque liberum verbum,
 Minantur, argutantur, annuunt, niſtant,
 Sciuntque jam quod neſciunt, præmi gaudent,
 Et improbos laſſantur inter amplexus:
 Quæ ſpe vagis que devorant viros votis,

Succo

Succo carentes atque larva deformis,
Et petra pumex, pallida magis buxo.
Hoc namque schema more musteo quodam
Natoque nuper obtinet? placet pallor
Quasitus arte pharmacisque, vel noctis
Fejunio frequentis: his nocens pruna,
Hic calx cinisque vile sanguinem educit,
Aut acre acetum, aut gleba turpis, aut creta.
Hac nempè cura delicatulas torquet,
Ne non pudorem cum superfluo cunctum.
Rubore projecisse censeat quisquam.
Has virgines non virgines, inexhaustas
Voragines virilitatis infastæ,
Musasque sanguinis virum suburranas
Non emulare. sancta Castitas omnes
Multum antecellit longo honore virtutes:
Velut minorum siderum antesignanus
Præit trilustris Lucifer, vel augusti
Ales parentis reliquam alitum turbam.
Frustra decentem corporis venustatem,
Frustra lepores & facetias oris
Factas superbi, & quicquid in tuam cedit,
O virgo, famam, ni modestia lande
Stipata circum sit corona virtutum.
Puella quamvis dotibus sua forme
Ausit decorem provocare Ledaæ,
Si sit pudoris nescia, annulæ est instar
Cui gemma non relictæ nil locum præter

Sui

5

Sui reliquit, & foramen attritum.
 Hoc tu diserta sæpè voce commendas,
 Hoc usque jactas, hoc tuo doces ipsa.
 Typus beata Castitatis, exemplo.
 Festiuitatis & leporis idcirco
 Fructa tamen carere non decet sexum
 Cui dura diu cuncta proponere.
 Facietiarum nutriendus est melle,
 Jocique amœnis suscitandus & risu
 Ordo tenellus mollium puellarum.
 Quid osculum nocebit intimè raptum
 Amantis ore? charitatis hoc signum
 Et pignus est fidelis. ipsa mens imo
 Cordis baratbro provocata, concursu
 Hiantium committitur labellorum,
 Os nempe porta & promptuarium est mentis,
 Et valva cogitationis humana.
 Hoc cordium Cupido limine angusto
 Coit duorum contubernio dulci.
 Hac quaeso nobis parte, scilicet salva.
 Pudore, te non illibenter indulge,
 Insignis heroïna. Castitas dia,
 Amorque non adulterinus baud pugnant.
 Hic me subegit, hic mihi potestatem
 Excussit omnem: vestra solus aspiro,
 Virgo, venusta lumina. buc meum satum,
 Huc vota tendunt. unicus lepos vester,
 Formæque vis diuina me mibi furto.

B

Subdu-

Subducit amplo. nempè corporis vestri
 Externa pulchritudo mentis interna est
 Character & figura. : vera virtutis
 Abstrusa imago ab hoc decore resplendet.
 Sic quando Titan mortis algida fratrem
 Brevis relinquet, nobile antecedenti
 Fubar nitore sensa nostra delectat,
 Stringens cacumen montium serenorum.
 Mens pulchra pulchro quippe corpore elucet,
 Ut flos ab unda. plura querit in vobis,
 Onympha, quam vos & decentiam forma
 Artusque bellos, quisquis aspicit velo
 Pulchrùm remoto, & arbitratur ex vero.
 Persona nuda est aurèa venustatis,
 Quicquid venustum fertur in scitu vulgi
 Opinione. : clara fax ocellorum
 Transenna fedit atis absque virtute est;
 Os, intimorum dulce sensum littus,
 Laetitia canalis; alvus, optata
 Facunditatis illa pyxis, obsceni
 Cloaca fada cœni, abyssus infanda
 Libidinis specusque; fons papillarum,
 Rivus sororantium gemellarum,
 Scatebra Circes poculi; sinus, vite
 Portus severa, centrum amoris & limes,
 Pruriginis palestra, fossa peccati,
 Castrumque velitationis impura.
 At quando mens decora corpori juncta est

Non

Non indecoro, pulcher in domo pulchra,
Hospes moratur. ista dos tuam formam,
Mi fidus, ornat, ista lancinat watis
Cor immerentis, vultur atque fatalis
Fibras Titijecurque fertile immitti
Percurrit ore, pabulumque depascit
In damna crescens propria atq; decrescens.
O dulce lumen, ô cbori puellaris
Illustre sidus, ô benigna regina,
Et imperatrix omnium venustarum,
Relinque quicquid aestimat puellarum
Plerunque fastus: quamlibet tibi nullus
Nec forma honore, nec parentium stirpe,
Largæq; liberalitate Fortune,
Dives sagacis unico ingeni censu,
Sim comparandus. nobilem facit virtus,
Non laus avorum sanguinisq; majestas,
Vanumq; nomen. nec pudere me nostra
Naturajussit patria. loci splendor
Celebriorem neminem licet reddat;
Tamen Bolesla nos in aureum Phebi
Non pœnitendo lumen extulit partu;
Bolesla grande Slesia decus nostra,
Et hortulorum fontiumq; amœnorum,
Nec non virorum alumna fœta doctorum,
Quos censeat fors, non recenseat quisquam.
Elucet inter ceteros tamen cunctos,
Sensibilem a gratia & lepos Suada,

B ij

Et

Et Masa nostri delicata Kircheneri:
 O dulce par mortalium Venusiarum,
 Quotquot benignus Juppiter catâ mente,
 Et literarum laude ritè donavit!
 O chara biga, contubernio vestra,
 Vester sodalis, civis atque congerro.
 Quando beabor? quando, quando vos inter,
 Et inter Asterin meam, Asterin stellam
 Decusque virginum, omniumque stellarum,
 Propter vireta amana mobilia Quæcci,
 Et obstrepentes voce garrula rivos
 Quietus ibo; vel quâ amabilis ripa
 Bobra salacis undæ amore lascivit,
 Anfractuoso devehens aquas cursu?
 Hic, ô puella, amantioribus grati
 Risûs susurris atque lûsibus blandis
 Vita tyrannas aufugabimus curas.
 Nec tu Poëtas obstinata fastidi,
 Aut extimesce: Numini suum Et sancto
 Propago nostra semen imputat celo.
 Me laus scientiæ aureæ Et famæ fama,
 Genique calcar campo honoris instigat;
 Me literarum fervor è sinu mundi
 Molestiis subducit, atque facernit
 Plebe implicatâ multum in anibus curis.
 Non sum minor miscellulis Poëtastris,
 Qui prostituta bonore laurea imponunt
 Plebi inscia sibi quæ: nempe ne gratis

Cogantur

Cogantur insanire non velut blatta,
 Aut tinearum grex iniquus affixus
 Libris adhaere unicis & intentus,
 Meque hospitem reddo mei; ut solet sordo
 Sentina cœno nata Grammatistarum,
 Qui vim potentis ingeni scopo certo,
 Domesticaque angustia sua clatris
 Sublime, fertile, igneum, polo lapsum,
 Prorsusquē non mortale pectus affigunt.
 Vos scilicet jecur Cratetis intra vit,
 Vos estis illud alpha literatorum
 Opædagogi, ceteri cinis tantum
 Feruntur, & vix umbra nominis vestri.
 Vos Tulliano verba melle condita,
 Merumque rorem funditis Caballinum.
 Nos pulli, ephebi, transfugaque cunarum,
 Rudes, inepti, barbari, inscii, insulsi,
 Omnisque iudici, artis omnis expertes,
 Qui quicquid erudita relinqui fecit
 Antiquitas cura & labore inexhausto
 Noctu diuque evolimus, magistellis
 Nil fracta præter vitra, vel nuces cassas
 Quicquam tenemus. ô miserrime mentes!
 Onoctui! ô semivultures! Fama
 Canes benigne, Cerberique virorum,
 Vestrisne nostra calica ansa cancellis,
 Vestrine limite ingeni veteriosi
 Et angiporto clauditis? cor excelsum

B ij

Plus

Plus tendit ultra, nec Scholastici regni
Pomœriis quiescit; immemor meta,
Flagransque laudis igne libero cursu
Scientiæ omnis atque disciplinarum
Decurrit aquor omnipium; velut franis
Equus remissus acer indolem magni
Probat vigoris, carcereſque deridet
Hinnitu alacri, deſpicitque rectorem.
Nec Poſteriorum me fauor ſitu putri
Unquam ſinet jacere, ſi integer vita
Labiſque purus, unico fretus mentis
Sana furore ad templa celſa doctrina
Laudiſque pura regia viſi graſſor.
Hoc inter auras aliti ferar curru,
Ævo ſuperſtes & mihi, vebens mecum
Tuas, virago, calicæ venuſtates;
Tuaſque dotes non tacebo, te calo
In Poſteriorum corda gemmeo ſculpam,
Paremque ſtellis Fama tollet aterna.
Hac lege nubes pauperi quidem vati,
Sed non pudendo: quippe provocat lethum,
Ultroque ſecurus ſui rogum invadit,
Qui jam ante vitæ fata terminum explevit,
Premitque mortem quam odit. hac tibi dot
Abſolvat, hoc ſtipendio: modo celſa
Æternitatis non repelle mercedem.
Quid queris ultra? luctus & dolor vultus
Errat per omnes: æſtuo velut ponto

Minuta

Minutana vis arduo, Notus sevo
Cum fluctibus furore totus incumbit.
Flammam occupavi; sevirior coquit mentem,
Quam qui camino insanit ignis Aetneo.
In me Dione viribus ruens cunctis
Cyprum suam reliquit: huc & huc curro,
Incerta qualis cursibus vagis fertur,
Succensa Manas Liberi sui flammis,
Nisa superbi vertice aut jugis Pindi,
Sacroque pectus incitum ferit cultro.
Te quaro, te investigo, ceu suis tigris
Cruelis orba liberis, nemus multo
Gangeticum mœnore lustrat, & vastis
Terret querelis. lacrymic obruunt vultum,
Cor fluctuatur omne, spemque formido,
Spes occupat formidinem. ô venustatis
Formaeque cuncta terminos supergressa,
Festiva Syren, Scylla mentis & portus,
O dulce monstrum, nescium ullius labis.
Navique, pura stella seculi & morum,
Quies mea, at laboriosa, dos, multa,
Morbus, medela, lumen, umbra, mors, vita,
Amica & hostis, tota spes, lepos tota,
Adjuncta Gratiis tribus soror quarta:
Tui decoris cultor atque adorator
Virtutis adsum. cede, cede Fortune,
Dis cede magnis: quicquid imperant, opto.
Non est in illis partibus minus Fatum,

Quas

Quas vester abscondit sinus: duas mentes
 Divina conspiratio remotorum
 Non raro ad unam siderum trahit metam.
 Occurre iussis calitum: manum fatis,
 Os dede nobis suave nectar exhalans,
 Suavesque flores: dede basium nobis,
 Signum futuri & dulce faderis pignus.
 Nec fortè tadeat mei, quod infirmi
 Te Choliambo qui pedem trahit claudum,
 Ut Mulciber suam Dionen, acceßi,
 Quod si ferens me ventus ad tui, diva,
 Portum favoris applicabit, & casti
 Torum cubilis, atque dulcis appendix
 Hec colla stringes vinculo lacertorum
 Blando tuorum, gratioribus nervis
 Te demerebor, claudicans nihil quicquam.
 At si querela nulla, lacryma nulla,
 Nulla preces movere dura te possunt;
 Hic ipse Jambus fulminans suas discat
 Probare conscientia tue vires.

Quan-

9
Quanquam satis me nugis pu-
tem defunctum, Juvenes doctissimi;
tamen ne Latinè solummodò delirem, vel
propter argumenti affinitatem Germanica
quoddā, donec jūctim omnia edantur, adjun-
gere hīc libuit. Si qui sunt, quorū stomachus
concoquere hāc non potest, poterunt sanè
Lucianū rogare, ut vomitorio se purget. Ego
& Seneca Græco Poëtæ & Platoni credimus:
quorum ille aliquando & insanire jucundum
esse, hic frustra poëticas fores compotem sui
pepulisse affirmavit. Valere.

Sonnet. E Belgico.

Was wil ich über Pusch / was wil ich über Sandt /
Was wil ich über See vnd durch die wästen Wellen /
In eine frembde Welt den Perlen nachzustellen /
Es sey ans rote Meer oder ins Röhrenlandt.
Mein Lieb hat doch allein (ach das ich sie erkandt!)
Perlen die schöner sind denn jemals funden waren;
Denn jemandt irgendt je von denen die hinfahren
In reich Arabien oder Egypten sandt.
Sie treget in dem Gesicht zween lebend' Asteriten /
Die Lippen sein Corall / die Wangen sein Robin /
Die zarten Brüste sein von schönen Chrysoliten;
O were nicht Demant ihr Herz' vnd harter Sinn!
Gewinn' ich diesen Schatz / weg aller überfluß:
Was sol mir Gut vnd Geldt so ich ihr darben muß

C

Epigram-

Epigramma.

Wollt' ich doch so sehr die Heyden und die Wästen:
Was laß' ich mich nach den Waldgöttinnen gelüsten:
Mein Lieb die Auerwisse doch aller Wälder ziehr/
Diana weicher auch an Schönheit selber ihr:
Was laß' ich mir so sehr die Blümelein gefallen:
Mein Lieb ist doch allein die Blum der Blumen allen/
Deßgleichen nie zuvor ist kommen an den Tag.
D wie glücklich ist welcher sie brechen mag.

Aliud.

Ex Mureto.

Wenn nicht die Sonne scheindt/ vnd wenn vns quelt der Regen/
Niemand sich fröhlich machet/ aller Durchhut sich legen.
Mein Lieb/ wundert euch nicht das ich solch trampen führ:
Ich regne selbst/ vnd ihr/ O Sonn/ seid nicht bey mir.

Aliud.

Perit perire nolens.

O vns der liebe Laß schon viel Pein leget an/
So freuet man sich doch wenn man ihr' Holdt erwirbet.
Ohn' ihre Weret die Welt gar nicht bestehen kan.
Wer nicht verderber wird durch Liebe/ der vertribet.

Aliud.

E Cass. Barthio translatum.

Ite kausche Lieb ist dieses Lebens Sonne/
So vnser Herrs' anblickt mit Grewd' vnd Wonne:
Der rote Mund ist ihr Altar; der Kuß/
Das Opffer so man ihr verehren muß.

Echo

Echo oder Wiederhall.

Echo Göttin die man nirgends kan finden /	
Und bist doch nicht wenn man dich rufft dahinden /	
Antworte mir auff meine Frage.	Frage.
Was thue ich in des Tages Hize	Sitze.
Ob ich mich mit dir vnterrede	Nede.
Was ist's das mich so thut auffsaugen	Augen.
So hat mein Lieb an sich die Stücke	Lücke.
Und krieg' ich das für meine Treue	Kewe.
Thut sich doch nichts so hart erweisen!	Eysen.
Wie mach' ich's denn das ich's erleyde	Leide.
Wie thue ich das ich sie erbitte	Bitte.
So sol ich mich ihr vntergeben	Geben.
Was machet mich aber recht lieben	äben.
Muß ich die Lieb' andern verschweigen	Schweigen.
Und die Begier heimlich verbergen	Bergen.
Und so wirdt sich das Blat noch wenden	Enden.
Wie mach' ich das ich's end' erwarte	Warte.
Was werd' ich denn zu letzt erhalten	Halten.
Es ist genug hab' ich die Gnade.	Adr.

F I N I S.

11
EPITHALAMIUM

D. N.

IACOBI
NICOL.

DE BUCKAW

In Althoffen & Eckersdorff,

et

ANNÆ MARIÆ

GEISLERIÆ

de Polsdorff & Golsdorff,

eximia Virginis.

Autore

MART. OPITIO.

OS*)*(*SO

LIGNICI Typis Nicolai Sartoris.

OS * 42 * 25 * 50

St. Pat. IV. 675. 2
= Lib. latini 2574
87

(~~~~~)

Nuper ab Hesperio, procul hac de vecta Cythero,
 Gradivum Venus alma suum quærebat, & inter.
 Tot deplorati furibunda tonitrua belli
 Invento, quo ferris, ait, Mars sæve, tumultu,
 Committis que feras in propria viscera dextras?
 Non satis innoquo stagnavit sanguine Mulda,
 Natorum, & miseras viduarum prælia matres, ?
 Albicolisque enses avidi maduere Bohemis?
 Ne quicquam nunc novis candens flagra verit æther,
 Ignibus, & tanto volitantem lampada tractu
 Impune altitonans cæco suspenderit orbi?
 Quicquid Orestæa Discordia mente volutat,
 Jam gladii fecere tui: volut agmine facto
 In sua fata ruunt, lentisq; morantia poenis
 Funera sollicitant, pectus quoque tabida quovis
 Sævis hoste furit, ignavaq; ægta queruntur
 Corpora morte mori, nec stantia posse perire;
 Et tibi se superesse dolent, felixque putatur
 Quisquis cæde perit, quemque oderat opprimit, atq;
 Luctantem patrias animam projecit ad aras.
 Ipse fatigatis vix ad sua littora velis
 Brachia lassæ refert Porthmeus, metuensque resolvit
 Attritam ingenti permutat classe carinam.
 Quin & Ténarias iterum rupisse catenas, *Ac superas didicisse pati*
 Fertur, & horrendo regna irritasse ululatu. *canis inferus auras*
 Jam tandem ludæ, Mavors, sariate oruento.
 Ærumnis impone modum, armorumque furori
 Non satis assuetas, paci rursus asserere gentes;
 Sic Paphiz cupis ~~est~~ tuz. quodcunque ruinis,
 Si nescis fortasse, tuis festinat ad umbras,
 Hoc regno perit omne meo. sic fata, virique
Discedens

Discedens niveis loricam amplexa lacertis,
 Ad, de testatos nequit quam bella, Silefos
 Idaliis vehitur liquidum per inane columbis.
 Atque ubi magnanimi sacratas principis arces
 Contigit, & valido surgentia mania vallo
 Lignicii veteris, GEISLER I fertur ad ædes,
 Tecta que inassueto replet splendentia cultu.
 Olli suada potens à primis astitit annis,
 Et linguam pro dote dedit. non talibus acer
 Eloquiis Laërtiades dejecit Achivos,
 Indomitis ad pugnam animis sine lege ruentes.
 Seu cum olim positâ fronte exorare beatum,
 Sustinuit veteri pro religione Rodulphum:
 Quam si qua movent manes terrena sepultos)
 Quos inter proavos, ex orbibus illis
 Delolliacâ toties descripserat arte,
 Frustrâ ringente Pharo signarat, avitas
 Ingemuit tantâ quassari mole tiaras,
 Funestâque orbos misceri clade colonos,
 Sive parens regum turrita Vienna potentum,
 Cum stupuit nuper vix mortali ore loquentem;
 Ac septem geminis exundans amnibus Ister
 Majores provolvit aquas, nec pulchrius unquam.
 Libertas meminisse Germana locutam.
 Hæc postquam arcano secum dea corde volutat,
 Pro tantâ pierate viri Venerem excutit omnem,
 Quei prodesse queat, generumque anquirat, & acri
 Bucca viò penitas succendit amore medullas.
 Ille Budorgiacas extemplò spernere nymphas
 Occipit, & quod nescit, amat: tamen ardet, agrosque
 Defertur Ligios, urbemque accedit, & illic
 Discit, quâ patrias damnarit lege puellas.

Nam

Nam juveni vix visa omnes GEISLERIA sensus
 Eripit. eximit tantum indulgentia vultus,
 Et species divisa potest. hoc prodiit igne,
 Cum totum prægnans furata est Cynrhia phœbum,
 Atque nothâ fratres extinxit luce minores;
 Incaustum plâstro tardi luctante Bootis,
 Gnosiæque diu contrâ nirente coronæ
 Circuitus; fortique sacri victore Draconis,
 Orpheæque lyra (quæ quondam saxa ferasque,
 Nunc rapit immensi secum aurea sidera mundi)
 Cornibus oppositi frustra insurgente sereni;
 Ac quotquot tristes defendunt astra tenebras.
 Talis Dardanii fuerat sub vertice montis,
 Cum meruit facilè genetrix Enceia palmam,
 Et cunctis prælata fuit. his Tyndaris olim
 Laomedonteas accendit doribus arces.
 Hac placidam, Pario de marmore fronte Dianam,
 Praxitelis finxere manûs; lapidumque decorem.
 Nativæ damnat vis laudatissima formæ,
 Et castigato cedit bacca Jndica collo.
 Nec quicquam teneris emendari artubus oris
 Nobilium minor est pulcherrima gratia morum,
 Et sexûs oblita sui viridisque juventa.
 Majestas gravirasque decens, ac sola disertum
 Ambrosia linguæ prodentia verba parentem.
 Tam raris excussa deæ virtutibus, ultrâ
 Vix se flagima capit, curisque ingentibus impar
 Paulatim suspirat amans, natæque doloris
 Succedunt lachrymæ: sic primum sparsa favillæ
 Scintilla exigua stipulâ vix vivit inani:
 At si fortè ferens illam sufflaverit Auster,
 Majores sensim larè confidit in ignes

In.

Indomitumque furit, vastosque impunè penates
Corripit, & totum fumo confundit Olympum.
Ergò conspectu sperans, propiore mederi
Morbis posse suis, accedit, & occupat omnes
Ingeniosorum ritus & verba procorum.
Primas visus agit, vultuque laceffit in ipso
Deprendi castæ metuentia lumina nymphae.
Hinc gemitus, pro voce dedit, mittitque profundo
Pectoris oratum suspiria ducta recessu.
Dum tacitis crescens pederentim gressibus, omnem
Dedidit mens læsa metum, positoque pudore
Ingenuas sumpsit sibi confidentia vires.
Tum verò nil vile sonat; sed verba sequuntur
Cecropiis etiam vix concessura loquelis,
Atque omni majora fide: nec læta colorum
Toc facies roseo Thaumantia sumit amictu,
Cum bibit Oceani, quas mox tamen evomat, undas.
At virgo securâ sui, duransque, nec uno
(Ut genus hoc duplex consuevit) mobilis ictus;
Non magis instanti juvenis Sermone movetur,
Quam pelago certante silex; licet æquora juxta
Iratis scopulos rundunt & saxa procellis,
Insultantque jugis, & vasto murmure Cauri
Suspensos rauco latratu ad littora fluctus
Propellunt, omnemque ferunt sub nubila pontum.
Heu stolidos nymphaeum animos, quid Fata morentur,
Si quid virgo velit? tamen imo pectore grande
Nescia vulnus alit, tacitoque venena meatu
Viscera pertentant, nec dulci membra quiete
Deficiunt, solitoque absolvit lumina somno.
Donec in expressum marcens & pallida languorem
Incidit, & macies artus jejuna venustos

Distulit,

Distulit, ac solitum liquerunt membra vigorem.
 Quid faceret? medicis aperit sua vulnera; febrim
 Dicunt, Pæoniæ quærentur montibus herbæ,
 Et quotquot didicit gens docta Machaonis artes.
 Risit Amor, dominæque toro juvenem applicat; ille,
 Verborum ambrosiâ, succoque salutis inemptæ,
 Nunc digitos nunc ora fover; vix ipsa valere
 Tanti virgo putat: tamen exilit, atque salutem
 Esse videt, quod morbus erat, charique vicissim
 Vires, non propriâ fractas febre, mulcet amantis.
 Obtentâque genis vix summo ver oscula palmâ.
 Jam cursum quem sancta dedit Cytherea, peregit:
 Virginitas intacta suum; jam lœmina Titan
 Claudet, & auricomos stagna in Tartessia currus.
 Pærasus longarum operum, demerget, & alas
 Nox pandet tranquilla suas, roseoque micabunt:
 Noctivagæ super axe faces; jam nobile fastus;
 Sponse, tibi debet Spolium, jam lenta, morarum,
 Si quid cordis habes, ulciscere puncta tuarum;
 Denique jam totum audacter conjunge maritum.
 Hesperie qui, sed tam speratæ gaudia noctis,
 Et quæ nec vigiles admittunt sacra lucernas,
 Fortè Dionæo vates felicior æstro,
 Nectareis ibit describere versibus, at nos,
 Desuetos socco ferri levior, cruentis
 Rectius assereret proles Latonia bellis.

15
JOHANNIS A
LANDTSKRON
Nobilissimi Juvenis

Amicorum omnium
longè desideratissimi
PROPEMPTICON.

Scripsi
MARTINUS OPITIUS.

3
Φίλῳ ἱπποκρίτων ἢ αὐτοῦ λόγῳ

BETHANIE,

Typis JOHANNIS DÖRFFERI.

34. Paladini
10. 676. 3
= Libr. Latini 2975
322

Senecca ep. 9.

Qui se spectat & propter hoc ^{ad}amicitiam venit, male cogi-
tat: quemadmodum cepit, sic desinet: necesse est ut initia in se-
se & exitus congruant. Qui enim utilitatis causa assumptus est,
quandiu placebit, quandiu utilis fuerit: hunc florens amicitia
circumsedit. Circa eversos sollendus est; & veri amici fugiunt, ubi
probandur.

EXEΔΙΑΣΜΑ.

16
Ergo iter ad dulces peramoeni Neccaris
undas

Moliris, placida flos illibate iuventæ?
Dī tibi dent ut quicquid ego, charissime frater,
Consignabam animo, divosq; timente Viales
Murmure posceba quod mī concedere vellent
Tecum abeunti, æquo peragas feliciter astro
Solutus, ab heu frustra charo divulsus Oreste:
Quando fata meo non respondentia voto
Sollicito nequicquam, actoque minacior Euris
Flatu conceptas spes ultra dissita Ponti
Flumina deducit: superis sic nempe videtur,
Arbitrio nostram ipsorum succumbere sortē.
Quare, quod solum potero, constantibus ausis
Fortunæ tormenta feram, vel deniq; vincam.
Omne malum levius tandem Patientia reddit,
Et spe damna ruunt: nec sæva tonitrua cœli
Continuo terrent mortalia pectora nimbo.
Post prolixa hyemis concreta nubila, veris
Commoditas optata redit, sudumq; serenum.
Nec tanti facio probrosæ verbera linguæ,

A 2

Insultusq;

Insultusq; venenatos, si munera nutu
Ingenii quod fata mihi cessere benigno,
Invidiâ capiti huic conflant. suppressa superbo
Surgit palma iugo, viresq; à pondere sumit.
Ipse ego, quantum vis Paupertas impia, Mentis
Una Bonæ soror atq; comes, me tollere doctæ
Alas virtutis vetuit livore maligno;
Assurgam tamen, & dulci stimulus honore,
Elidam invalidis fluitantia tela lacertis. (murus,
Cui Deus est clypeus, cui mens bene conscia,
Cui favor heroum zephyro succurrit amico,
Ibit ovans animi, damnoque virescet ab ipso.
At tu, dimidium nostri & pars optima cordis,
Sic superis visû est, tecû omnia gaudia nostra,
Omnia sensa trahe, & lateri si fidus adhæsi
O dilecte tuo, comes, hæc suspiria, tristi
Quæ calamo non felici commendo papyro,
Suscipe quo suscepisti me semper amore.
Si tibi nec genere aut opibus formæq; decore,
Fecerunt me fata parem; at virtutis amore,
Et Phæbi, vatum residet qui pectore, cultu,
Optasti mecum te vivere posse, sacrasque
Indice me Aonidum puro de gurgite lymphas
Haurire,

Haurire, & toto Pindum lustrare recessu.
 O utinam nequeas vnquam pejore sodali
 Ætatem jactare tuam, fax invida verbis
 Fors poenas propriis indiceret, atq; venenum,
 Iudex ipsa sibi, linguæ damnaret acerbæ.
 J tamen i- & me dimidiū m:hi linque. Sed istud
 Depositum Heidelbergæ tuū, tā nobile pignus,
 Incolumi nobis servare memento juventā,
 Spem generis floremq; sui; ō clarissima famā
 Heidelbergæ tuā, magnorum dote virorum,
 Cecropio quoq; nil quicquam cessura Lycéo.
 Felices himium quos tu dulcedine linguæ
 O Paræe rapis, Paræe heu debite frustra
 Silesiæ præclare rixæ, si dissita tellus.
 Canorum tam sanctorum se munere jactat,
 Felices nimium, qui suavia pocula dia
 Doctrinæ Scultete tuo celeberrime ductu
 Continuo potant hauſtu, divine Grutere,
 Felices nimium, qui te præeunte sorores (tū.
 Blandiloquas adeū, scanduntq; Heliconæ bea-
 Hac tibi sorte frui datur, ō formosa corona.
 Atq; nitor juvenū, mea sola atq; una voluptas.
 At frustra: si jam, ingenti mœfore relicto,

A 4

Me

Me fugis, & Musas etiam mihi reddis amaras,
Quarum sacra tui. non me, velut ante, iuvabit
Delicias Venus alma tui celebrare furoris,
Et dulces Elegos optatâ condere venâ.
In luctum vertam cytharam, lachrymisque que-
relisque

Implebo chartas omnes, ubicunque lituris
Charta notata mea in splendentia lumina Solis
Exibit, lacrymas & tot suspiria priores
Quæ desiderio & curis damnatus acerbis
Effudi frustra: & jam singultantia verba
Ingrata abrumpunt exorsa stamina telæ.

Wenn sich der edle gast die seele nu sol scheiden /
Vnd seines leibes schloß die zarte wohnung
melden /

Hilff Gott was hebet sich als den für jammer an!

Wie bitter geht es ein / eh man sich geben kan!

Die haare siehest du als denn zu berge stehen /

Die augen in dem kopff hin vnd her wieder sehen /

Das hertz schleget stark / der Mensch sich kläg-

lich stellt /

Die seele sehret aus / der Todt den plag behest.

Wen ein vertrautes hertz das ander muß verlassen /

Ach was thut sie als denn für hertzenleid umbfassen:

Die

14
Die theuren quellen vor als eine wette flut /
Der geist aus kammern aus on ende seuffzen thut /
Ob herb ist halb dahin / man kan sich kaum versinnē
Und weis nicht wohin aus / ja man kan nichts be-
ginnen /
Ein tag ist ein gang iahr / die angenehme nacht
Wird durch trübseligkeit ohn schlaff hinweg ge-
bracht /
So gehet es auch uns / nach dem wir iht mit schmer
Von uns gerissen sein / so vff ich ihu beherzen
Wie wir ohn arg vnd falsch gelobet jeder zeit
Besind ich nichts bey mir als nur vergewaltē.
Es wil mir auch mein schmerz nicht also viel vergön-
nen /

Das ich ein zierlich lied dir möchte schenken können /
Den werden vorber darinn las ich iht fohren gang /
Vnd setze willig auff einen Cypressen frang /
Ach das doch die Natur mit nicht wollen erlauben
Ein liebliches geticht wie Naso ihu zuschreiben /
Oder wie Orpheus auff Hamis lippen sang /
Das davon vber allwald feld vnd berg erklang.
Ich wolte dich sehr hoch vnd fern vnd zier der jugend /
Bis an des Himmels feld erheben / durch die tugend
Meiner Poeteren: Dein Nahme sollte sein
In aller ewigkeit stammbuch geschrieben ein.

A III

Des

Hier will nicht dieses nicht in meinen kräften stehen/
 Und mir die hohe kunst nicht wol von handen gehet:
 So nim das schlechte pfand meines gemüts zu dir/
 Weil zugeleiten dich das Glück nicht gönner mir.
 Wenn wir uns offermals auff was gewiß gedencke/
 So kömpt der so die Welt mit einer hand kan lencke/
 Der stretchet einen strich durch vnser herg/ vñ sinn/
 Und führet vnverhofft das ganze datum hin/ her/
 Doch weiß du werest gleich wo Phebi glantz auffge-
 Und ich im Occident wo Hesperus entsehet/
 So wolten wir doch nicht gänglich getrennet sein/
 Mein herge bleibet dein/ dein herge bleibet mein.

M. O. V. B.

19

QUATERNIO VO-
TORUM PRO
SALUTE.

Illustris & Magnifici Viri Dn.

TOBIAE à SCHVANNENSEE

ET BREGOSCHITZ cognomento SCUL-
TETI, Bellaquimontii & Hirschfeldæ Hæredita-
rii, Comitis S. Palatii, Commissarii Cæsaris Augu-
stiss. & Consilarii, Patroni Regii per Sileciam &
Lusatiam Fisci, Jcti Clarissimi, Literatissimi

Herois, ad diem xxi.

Augusti, qui est

4
dies

T O B I A E

cultus & reverentiæ ergo à filio & clien-
tibus devotissimis nuncu-
patorum.

B E T H A N I Æ

TPIS JOHANNIS DÖRFFERI.

St. Palat. IV. 676. 4
Lib. v. Latini 2976
47

Et tibi, chare Parens, Do-
 minus quodcūq; precaris,
 Ac cum dilecta vivas mihi ma-
 tre tot. annos,
 Donec me tantis animet Deus
 optimus ausis;
 Ut matrem pietate, patrem
 virtutibus æquem.

Domini Patris obsequentissi-
 mus filiulus

Hieronymus Caspar de Schvvan-
 nensehe & Bregoschitz, co-
 gnomento Scultetus.

NATALIS, SCULTE TE, tuus rursus exierit ortus;
Latitæq; tibi, signa ministrat Amor.
Conjugialis Amor, CATHARIS TREUTLERIA
quod te

Ardet, & ad votum vivit agitque tuum.
Immo Amor & Gnati (Dii quam belli ille puelli!)
Natalem accellamat quo celebratque tuum.
O natalitiæ quam festa accepta diem,
Quæ Sociæ & Gnati pectore cernis agi!
Adde quod & Vates, & docta domestica pubes,
Natales agitât carmine proha tuos.
Festivâ, O SCULTE TE, die libamina liba,
Quæ libare Venus, quæ jubet alma Salus.
Integret harmonicis chelys & concinna sonores,
Larq; litet Famæ thure crocoq; tuæ.
Sic age: natalis tibi sic quoq; sæpe recurrat!
Exeditur curâ, chordâ animatur homo.

Observantiæ ergo uno stans pede
inter curas domesticas f.

*Balthasar Exnerus de Hirschberga
Professor Historicus.*

In

IN mea vota lubens quæso jam perge Camœna,
 Quæq; feram celeri perfice iussa pede.
 Est sat nota Domus Tibi Bellaquimontia sedem
 Namq; & Phœbus ibi fecit habere suam;
 Quam colit Elysiis SCULTETUS Lumen in oris,
 Consilio Regem qui iuvat atq; fide.
 Hunc adeas, moneasq; ferant quæ nomina fasti:
 Fataque natali fausta precare die;
 Transigat ut læto felicem pectore lucem,
 Huncq; suum videat sæpe redire diem.
 Hæc vori sit summa tui; quam perfer, & Illi
 Oblatis studiis Officiumque redi.

Scribat Michael Sebmid.

CARMEN HEROICUM.

ÆSTUO, nec voti novit se terminus, omnis
 Incerta sub mole precum versatur imago.
 Plus est quod vero patriæ debemus amori,

Quam

Quam quod quisque sibi; nec commoda publica

tanto

Sunt fraudanda bono. Deus est, Deus, ille vigore
Et mentis commissa tuæ tibi münera, forti
Confirmabit opē; quam vis tot mille labores
Incumbunt Scultete tuo cellissime collo.

Non equidem in video requiem, & jam tempora

cana

Multum sparsa nive, faciesque exercita curis,
Ætatem superant: sed tu ramen ardua facta
Sublimēsque animos patriæ ne subtrahe nostræ,
Et famæ super esto tuæ. plus tendimus ultra,
Qui reliquos infra nos linquimus. una quietis
Spes generosæ animæ est, nullam sperare quietē.
Saltem parce tibi pater, & te conjugis oro
Dilectæ, natiq; tui non improba vora.

Commoveant tantū vix Thessala pharmaca vitæ,
Quantum cura nocet. præstat superesse renello

Incolumē Ascanio, celeri quam morte peremptū

Linquere divitias heredi. exempla parentum

Plus quovis rectore valent. Enclausa virtus

Et facies veneranda patris prolem omnia magna

Attentare

Attentare iubet. spectaclū haud pulchrius ullū est,
 Ac quando magni patris non degener hæres,
 Virtutem assequitur clari genitoris avitam.
 Hos numeros tibi pono, pater charissime. Sed tu
 Alme Deus, si te communia flectere vota,
 Si possunt lacrymæ, sero tibi tale reposcas
 Nobile depositum cœli: concede quietem,
 Et morbos cispelle malos, cūrasq; voraces
 Præpes Hyperboreas Aquilo deportet in undas;
 Donec ovans animi, vitæ satūr atque dierum,
 In lætas patriū sedes succedat Olympi.

MARTINUS OPITIUS.

SUPER AMPLISSIMI ET
PRUDENTISSIMI
VIRI DN.

VALENTINI
Sänffleben

Honoribus,
cum Boleslaviensis
Consul creatus esset,
AMICORUM CARMINA.

BETHANIE AD ODERAM,
LITERIS JOHANNIS DÖRFFERI.

Pa. Palatini
IV. 676. 5
Lib. Palatini 2977
24

Cicero pro L. Muræna.

Boni consulis est, non solum videre, quid agatur: verum etiam providere, quid futurum sit.

27
Parodia Odæ X.

lib. i. Hora tii.

A D

VAL. SENFTLEBIUM J. C.
ET REIP. BOESL. CONSULEM.

*Laudat cum ab eruditione, & meritis in
Scholam & Remp.*

SENFTLEBI, facunde pater Senatûs,
Qui bonas artes Sophiæ sagacis
Corde cognosti catus, & fidelis
Môre ministri.

Te canam culti populi oppidiq;
Consulem, sanctæq; Dices Patronum,
Providum, quidquid placuit, paternis
Condere Rostris.

Te, scholas olim quia perpolisses
Per dolum attritas, lapidum verendâ
Voce dum laudat, viduus Monarchâ
Expetit Ordo.

Quin & injustas, Duce te, Chimæras,
Æthereâ solers Nemesis relictâ,
Thessalasque artes, & iniqua Christo
Monstra fugavit.

Tu

Tu sacram priscis Themiden reponis
Sedibus, nutuque levem coërces
Unico turbam, Genio exterorum.
Gratus & Urbis.

BALTH. EXNERUS
de Hirschberga, Historiar.
in illust. Gymnas. Bethan.
Professor Publ.

ANte hac Aönias virgâ moderatus es Umbras;
SANCTLEBI; atque Ævi ver triviale novi,
Nunc Tibi committit venerandos Patria fasces:
Grataq; Virtutem pensat honore tuam.
Urbs ea Palladium non designata tribunal,
Cecropii visa est dogmata ferre Senis.
Exsere, quam tantis quæsisse laboribus, artem,
Expedit; & Patriæ dona fidemq; proba.
Vive diu Consul; Te Consule floreat illa!
Tu facere, ô Livor, Pallada utrumq; nega.

MELIDÉUS.

I.

SI posito tua dona vides livore maligno,
Hoc etiam titulis adde, Bolesla, tuis:
Sincerû erectumq; virum labisq; carentē,
Cui virtus culmen cessit amica tuum.
Nō etenim dubiè suffragia languida plebis,
Perversusq; favor tale peregit opus:
Sed

Sed germana fides, verusq; in pectore can-
 Virtutisq; sibi sufficientis amor, [dor,
 Doctrinæq; amplæ dotes, & cœlica fandi
 Munera, Nestoreo tota referta favo.
 Hæc te SENFTLEBI, Fato accedēte benigno,
 Conspicuis auctū fascibus esse jubent.
 Quamvis illa tuæ prudentia vivida mentis,
 Munera suspensâ suscipit ista manu:
 Nempe subinfulsæ novisti pectora plebis,
 Quoq; magistratum prædicet ore suū.
 Ecce tibi nullo conscriptos ordine patres,
 Per condensati compita longa fori.
 Hi vigilāt nobis, si dīs placet, omnib.; hi nos
 Certe haud exigua sedulitate regunt.:
 His mens in lingua est; hi te, Respublica, ser-
 vant,

Ne quid non cauti forte Senatus agat.
 At tu, justitia divina vindice, vano,
 O præclare virūm, ne moveare grege.
 Sed patriæ atq; tibi lætus te suffice; gratū,
 Ut desint homines, experiere Deum.

11.

Aonidum stabili qui sacra colebat amore
 Et libris totus deditus, atq; sibi;

Asserto

Assertos studiis tibi, Curia, tradidit annos,
Proque suo celebrat nunc Helicone
forum.

III.

Qui quondam patrium docuit cum laude
Lycæum,
Jam sedet ad clavum, chara Bolesla,
tuum.

Officium sic officio succedere par est,
Qui rexit juvenes, ut regat ille viros.

IV.

HIPPONAX.

Ferax Bolesla, grande Slesiz lumen,
Et hortulorum dulciumq; rivorum,
Sed & virum nutricula alma doctorum;
Quos forte nomen inter audiet pulchrū,
Opitii non impotens tui Musa,
Virgisq; committenda pædagogorum;
Sed sat virilis, sed decora, sed fulgens,
Famæq; plena literariæ Musa.
Quam te relinquo non libenter, ô mater,
Et matre si quid charius: sed hoc fidus
Fatale nobis, & noverca Fortuna
Mandat jubetq;, destitutus ut plane

Et

26
Et consili expers omnis exterarum terras
Dehinc peragrem, inops, egenus, exulq;
Ac absque nervis ambulem. Vale longum
O officina, o hospita alma Musarum,
Vale beata: tuq; clare SENFTLEBI,
Et tu satelles Pacis æque VVesseli,
VVesseli amate præco cœlici verbi,
Et tu togæ corusca stella Namslere,
Ac in parentis ipsius modum nobis
Dilecte semper, o amice Preibisi
Integritatis, & modestiæ antiquæ:
Et cæteri quibus favoris in vatem,
Scintilla restat ulla, quisq; non restat,
Valete cuncti, sospitesq; florete.
At nos miselli, pauperes & extorres,
Fortasse frustra sæpe, more Ulyssæo,
Optabimus videre patriæ fumum. !

MARTINUS OPITIUS
Candid. Poës. & LL. ac
Philol. Studiosus.

Flore

FLore perennanti demum respublica stabit ;
Cecropii veluti Musa Platonis habet.

Cum rerum gaudent laxas inflectere habenas
Philosophà insignes tempora laureolâ.

Næ mea tu patria es felix hac sorte vocanda:

Quæ tibi de tantis prospicit usq; viris,

*Quos inter puri S A N F T L E B I U S eminet astri
Instar, & integro clarus honore nitet.*

*S A N F T L E B I U S gemma illa fori, gemmâ aurea, & æqui
Et Legum Lydius Justitiæq; lapis.*

*S A N F T L E B I U S Sophiæ decus, & gratissima cura
Aonidum, & junctarum unus honos Charitum.*

*Gaude animo, BOESLA, tuo, mea patria, gaude ;
Vir tibi multorum hic unus ad instar erit.*

*Gaude, quem patrijs rebus fraudavit iniquus
Tutor ; Hic optatus Prætor & Ultor erit.*

*Gaude, quæ latam fundis viduatâ querellam ;
Portus & aura tibi Hic, quâ recreeris, erit.*

*Tu modò Summe Deus, rerum moderator & autor,
Atque poli atque soliquas glomeramen habet.*

*Tu modò S A N F T L E B I O faciles in corpore vires
Suffice : quò placidè potes honoris onus.*

*Has inter curasque redundantesque labores
Surgas : da, pede sub fiat & omne rosa.*

serò sed seriò

gratitudinis & observantiæ erga præ-
ceptorem benè meritum declarandæ
ergo scrib. CASPAR LIEBIGIUS.

27
Nobilissimi & Generosi
Sponsorum,
Paris

CHRISTOPHORI
GEORGII DE BERCK,
Equitis Literatissimi,

ET

6
ANNÆ MARIÆ
MUTSCHELNICIÆ,
Matronæ Lectissimæ

EPITHALAMIUM.

Auctore

MARTINO OPITIO.

GORLICII

Iohannis Rhambæ typi cxcvdebant.

St. Petersburg 14, 676. 6
Libri latini 2978 97

Elix, conjugii cui mollia fata prioris,
 Et fortunati dulcis concordia lecti,
 Ad memores lætâ revocatur imagine sensus.

Non ille, innuptæ commendans otia vitæ,
 Laudat damna tori, viduosquæ amplectitur annos
 Tristis, & iratis teneros incusat amôres
 Vultibus, ac thalamo sese traducit inerti.

Sed, quoties raptæ non fictus conjugis ardor,
 Et desiderium rediit; alimenta caloris
 Se nova concipiunt, serisque doloribus ægro
 Speratos blandâ vi Cypria sufficit æstus,
 Et penitis flammæ reparat fomenta medullis.

Ac veluti tacitæ cum grata silentia noctis
 Composuère solum, defessosquæ occupat artus
 Alta quies; subit attonitæ per somnia menti
 Quod sibi quisque cupit, vultusquæ videmur amicos
 Cernere: decepto sed ubi temeraria corde
 Vota sub abrupti meditamur stamina somni,
 Quod solum nobis superest, spe vota potenti
 Irrita prosequimur, fictoque illudimus igni

A ij

Ignē

Igne novo, & vana sic obliuiscimur umbra.
 Nec tu aliter, generis dignissima gloria vestri,
 Et flos nobilium, & virtutis sidus aruit,
 Postquam, connubio bis despoliatus amico,
 Sensisti vacui non mitia frigora lecti;
 Vitæ damna tuæ, inflammatus amore recenti,
 Fatique immites occulti ulcisceris ausus.
 Et merito: quis enim, quoties felicia secum,
 Vincula & amplexus, fidei iucunda marito
 Pignora, consortesque thoro considerat annos;
 Mallet inexplicita damnare jugalia pacta,
 Pigritie, quam sideribus Zephyroque secunda
 Currere desueto placidum per Nerea passu?
 O fortunatum, qui curas pectoris omnes,
 Qui secreta animi sensa, absque pudore metuque,
 Suauiter in dominæ gremio diffundit amicæ:
 Qui postquam studiis sese lassauit, & acres
 Officii deglutivit de luce labores,
 Liber & intrepidus, somno cum mundus inert
 Occubuit, rebusque dedit nox otia fessis,
 Uxoris cupidus dilectæ audacter in alui
 Seria sollicita deponit munia vitæ.

Ofor.

O fortunatum, cui dura negotia gratus
 Diluit aspectus natorum, & dulce paterno
 Pendet onus collo, genitorisquè ora labellis
 Excipit implicitis. Hoc gaudia sine laborant
 Cetera; femineiquè sinus sunt unica verà
 Semita letitiæ, gravis quæ pondera barba
 Submisit rigidi virtus intonsa Catonis,
 Atque Laertiadis prudentia, duraque ferro
 Aut adamante magis sapientis porticus ævi.
 Scilicet hoc matri Naturæ solvimus omnes
 Vædical meritò; nec amore venustius uno
 Quicquam cælicolûm favor has produxit in auras.
 Hic veluti lenocinio virtutibus ipsis
 Conciliat non vile decus speciemquè venusto.
 Hic nævos etiam humanos & crimina peplo
 Obnubit quasi candenti, innatamquè perenni
 Nequitie specioso excusat lumine culpam.
 Omnia divini ardori debemus Amoris.
 Hunc tu, doctè heros, tædarum nempè priorum
 Connubiiquè memor, vitrici vivere chartâ
 Fuisisti, & nostram quoquè non nescire juventam
 Passus es, ingenti quàm vivant parte beati,

A iij

Quos

Quos irrupta terret jurati copula lecti,
 Et mansura fides. Nos te, Præclare virorum,
 (Hoc solum nobis regnum fati ordo reliquit.)
 Quamvis te celso laus propria donet Olympo,
 Sublimi idcirco tollemus ad astra cothurno.
 Transcribet solidi flore ipso cusa metalli
 Penna procul positus ausa hæc illustria terris:
 Et dum jucundæ lato superabit in orbe
 Nomen amicitiae, dum fœdera mentis, amorque
 Dum super ullus erit, Paphii dum diva vireti
 Corda Cupidineis unget mortalia succis;
 Ingenii monimenta tui, tantique leporis
 Posteritas agnoscet opus, generisque decorem
 Et titulos post se tua gloria linquet avitos.
 Atque vide, Venus ipsa tibi pro munere tanto
 Dignum operæ pretium, ingratos exosa cuculos,
 (Otinam cunctis sic esset in ære) rependit;
 Matronale decus. Hæc te largissima merces,
 Hæc de dona manent. I nunc præmia Musas
 Posce tuas, quisquis vigili nocturnæ diuque
 In studiis genii defraudas pensa labore.
 Hæc Erycina suis expendit sænora mystis,

Ergo

Ergò fæmineum dilecto, Sponsa, pudorem
 Ultrò, nam tua res agitur, submitte marito.
 Jam puer Idalius viduatæ tædia noctia
 Longa recompensat, jam roscida sidera vestro
 Indulgent & Luna tori non inscia ludo.
 Actu, cui tot sæpè dies (dùm vindice dextra
 Facundas ævum fecisti vivere flammæ)
 Sponse, prius consecrasti, jam noctis Amori
 Funge operam, ne laus hîc solum parta labore.
 Fallor an ex sancto (modò si mortalia Manes
 Credibile est defunctorum perpendere) cælo
 Ipsæ, quas superûm lex abstulit alta, maritæ
 Bergi magne tuæ, lingvisquè animisquè faventes,
 Spectant festa, tibi què novum gratantur amorem!

F I N I S.

ARISTARCHUS

five

DE CONTEMPTU

Linguae Teuto-

nicæ.

Auctore

MARTINO OPITIO.

BETHANIE,

EXCUDERAT JOHANNES
DÖRFER.

Ph. Palatin. IV. 676.7

Libri latini: 2979

44

7

Cicero pro P. Sextio.

Amemus patriam, consulamus bonis: praesentes fructus negligamus: posteritati & gloriae serviamus: id esse optimum putemus, quod erit rectissimum: speremus quae volumus, sed quod acciderit, feramus: cogitemus denique, corpus virorum fortium magnorumque hominum esse mortale, animi vero motus & virtutis gloriam sempiternam.

MAGNIFICIS ET NOBILISSIMIS
VIRIS, DN.

FRIDERICO à

Kreckwitz & Austen in

Denschwitz etc.

ET DN.

VVIGANDO à Gersdorf

in Lindau /

EQUITIBUS SPLENDIDISSIMIS.

IN Orbe hoc universo, Viri Nobilissimi, nihil homine, in homine nihil animo præstantius fabricator sapientissimus collocavit. Quæ excelsa mens & cœli, unde originem trahit, æmula, unumquenque nostrum studiis certis & cogitationibus donat. Nec quisquam mortalium tam iniquo fato vivit, qui non semina aliqua virtutis concipere secum audeat. In hoc tamen communi æstu, varijs affectibus & curis rapimur quisque, pro ingenii nostri, aut fortis

tis in quam nati sumus, dignitate. Eam-
mentium diversitatem, si quicquam, no-
bilitatem nostræ ætatis vota & diversæ cura-
rum viæ produnt. Quidamenim omnem
conatum ac industriam literis impen-
dunt, & cum demum generis sui existi-
mationem tueri se probe censent, si,
quos splendore natalium exsuperant, eos-
dem etiam doctrinæ eminentia post se
relinquant. Laudabili more: nisi ad char-
tas istas veluti scopulos aut Sirenum can-
tilenas consenescant, & cum omnia sciant
hoc ipsum quoque quod sunt ignorent.
Alii nihil nisi equos loquuntur & molos-
fos, ac quot feras uno die confecerint,
neminem quenquam volunt latere. Tela
alii fulminant & gladios: alij sola morum
& humanitatis affectatione exercentur.
Perit his omnis plerunque labor inanibus
studijs: & cum diu vixerint, nondum ta-
men se vivere meminerunt. Otioso ne-
gotio deterunt florem ætatis ac consu-
munt,

33

munt, & præter propter vitam degunt,
non in ipsâ. Optime autem ii temporis
sui calculum ponere mihi semper visi
sunt, qui literarum cognitionem externæ
elegantix dulci contubernio jungunt.
Moderatur enim librorum amorem, ne
infra sui generis auctoritatem excreseat,
polita illa & ad comitatē magis compo-
sita calliditas: quam vicissim literatæ sapi-
entix dedita mens flectit & gubernat, ne,
dum futilibus & fluxis rebus nimis est in-
tentâ, illud propter quod homines su-
mus, negligat & omittat. Hoc tam augu-
stum & illustre virtutis genus, Viri emi-
nentissimi, nemo est, nisi aut invidus aut
imperitus, qui in vobis non agnoscat.
Vos cum politicam illam & civilem pru-
dentiam ametis; literas etiam ac eruditio-
nem non odistis: quotiescunque à do-
mesticis occupationibus respirare vobis
datur, ad libellos vestros charissimos, tan-
quam portum curarum ac asylum, non
illiben-

illibenter confugitis. Sic cum illiterato-
rum ruditatem excedatis & ignorantiam:
in sordes tamen umbraticorum & lucifu-
garum non inciditis. Quæ me res potis-
simum impulit, ut exiguum hoc munus-
culum offerre vobis auderem: qui & dili-
gitis has amœnitates, & judicare de iis o-
ptime potestis. Accedit, quod immeren-
tem me favore vestro & benevolentia
amplecti ac erigere voluistis, & inter cæ-
teros virtutis ac nobilitatis vestræ cultor-
es admittere. Non minus autem hunc li-
bellum quam me, acceptum vobis fore
confido. Suscipite igitur immaturum,
hunc foetum, & natum pæne citius quam
conceptum, unius & alterius dieculæ stu-
dium: ac, nisi minorum vos tædet, ma-
jora aliquando, si favor divinus & bono-
rum patrociniū accesserit, à nobis ex-
pectate.

Sint Mæcenates, non deerunt forte Marones.

Valete, Nobilissimi Heroes, cum amabi-
lissimis

lissimis vestris conjugibus (lectissimo fororum pari) ac liberis charissimis: & amate adolescentem, qui vos colit ex animo & veneratur.

MARTINUS OPITIUS.

AD

AD GERMANIAM.

Accipe festino quæ deproperavimus æstu,
Vindicias lingua, Teutona terra, tua.
Heroos patria chara qui commodet ausus,
Atque mares animos, unus & alter erit.
Haud etenim tot am-virtus Alemana reliquit
Se, sed & in sera Posteritate viget.
At ego, sancta Parens, cordis monumenta fidelis
Do tibi, doctrina munera parva mea,
Ingenium fervore tui sine fine laborans;
Has Sors divitias, hæc mihi dona dedit;
Non pomposa quidem, tumidoque superbanitore;
Nec tamen haud plane de meliore nota.
Cætera mortales patiuntur singula casus:
Quæ venit è chartis Fama, perennis erit.
Quis Germanorum tot fortia nomina nosset?
Quis sciret vires, Carole Magnæ, tuas?
Ni vatum gens diu sequens servasset in ævum,
Et duraturum composuisset opus.
Vident carminibus reges, regumq; triumphi:
Vindicibus nobis res nequit ulla mori.
Tu quoque, magna parens, versu celebrare nostro,
Transibit dotes pagina nulla tuas.
En tibi promissi pignus levidenſe laboris.
Illud laudis, at hoc sit pietatis opus.

ARI-

Aristarchus, sive de contemptu linguæ Teutonicæ.

Uotiescunq; majores nostros Germanos, viros fortes ac invictos, cogito: religione quadam tacita ac horrore ingenti percellor. Augusta enim illa ac libera gens, sola divinæ virtutis suæ & factorum memoria reverentiam mihi quandam atque cultum imponit. Romanis, totius orbis victoribus, solo pectore adverso restiterunt; & cum illa

Terrarum dea gentiumque Roma
nihil non subjugasset, corda Germanorum, vi omni ac impetu majora, expugnare nondum potuit. Existimabant quippe heroës animosissimi: patriæ suæ libertatem non murorum aut urbium magnificentia, sed mentis cujusque propugnaculo censerî. Hanc ab omni injuria, hanc à telis ac potentia securam præstabant & immunem. Sæpe nervorum ac corporis robore, sæpius inexpugnabili animorum cellitudine cum hostibus dimicabant, ac victores evadebant. Arma autem & gladios sola famæ suæ ac laudis recordatione frangebant. Virtutem ac candorem colebant ita, ut quod aliis longa demum & molesta institutione accedit, innatum ipsis ac implantatum à natura videretur. Jura vero ac leges non tabulis aut æri, sed animo quisque suo insculptas circumferebat: & quæ metu cæteri præstant ac poenarum formidine, pudor iis atque modestia persuadebat. Fidei ac pro-

B miliorum

missorum pignus non juramento dabatur, sed innocentia. Hanc non suis modo, sed & hostibus probabant. Accedebat ad vitæ ac gestorum gravitatem, lingua factis non dispar: succulenta illa & propriæ cujusdam majestatis plenissima. Hac excelsæ suæ mentis sensa libere & nullo ambitu explicabant, hac ad arma se invicem hortabantur, hac sæpe solâ inimicorum minas quasi fulmine quodam evertabant. Eam tam generosam, tam nobilem ac patriam suam spirantem linguam, per ita prolixam tot seculorum feriem, puram nobis & ab omni externâ illuvie mundam tradiderunt. Et confirmare auisim, nullam reliquarum linguarum, fatalem suam periodum, quam in omnibus humanis rebus experimur, per tantum tempus

— *vires ultra sortemque senectæ*

produxisse.

Suavissimus certè Græcorum & delicatissimus sermo barbarie aliorum populorum ita corruptus est ac debilitatus, * ut se hodie in se vix agnoscat, & solo sui desiderio, in invidiam sui & exprobrationem, sibi superfit.

Tantum ex longinqua valet mutare vetustas.

Latinus etiam nitor ultra felicem ac disertam Augusti ætatem se vix reservavit. * Labente namq; sensim urbe æterna, mascula quoque illa & robusta oratio eundem exitum fecit. Sive id fatali quadam lege & occulta ac mystica vi accidit; sive vitio superiorum. Imperantibus enim Claudiiis, Neronibus & Domitianis monstros hominum ac sceleribus, & quorum sine flagitio ne meminisse quidem possumus; lingua princi-

* *Vide Lexic. Meursii Græco barbarum.*

Vide Senecam Rhetoræ Proem lib. 1. controu.

30
principibus sui temporis melior esse non voluit. Præter pauca itaque cadentis Eloquentiæ fulcra, mimum omnes instruxerunt. Enati sunt prurientes quidam Rhetoreuli, qui argute lascivire, quam bene loqui maluerunt. Omnem conatum, omnem industriam ac laborem curiosa subtilitate consumpserunt; & dum nervositatem affectarunt anxie, nobilem orationis sensum fregerunt, & succum amiserunt ac sanguinem. Picas dixisses aut simios, qui desultoria agilitate saltitant ubique non ambulant, & sibi molestiam; Spectatoribus risum creant ac misericordiam.

*Ex illo snovere, & retro sublapsa referri
Lingua Italum.*

Iruptione enim peregrinorum, cultissimus sermo cecidit eum imperio, & se ipse deseruit. Ac nisi præclara illa ingeniorum monumenta, indulgentia numina ac cœlesti clementia, reservata huc usq; essent; nihil prorsus de Latina ac Græca eruditione, quam nomen inutile superaret. Quanquam, nisi vanus sum hariolus (atque utinam vere sim) nescio quid mali etiam hodie impendeat, quod venustissimas linguas, quas è sedibus suis ante ac regnis depulit, ex animis quoq; hominum evelleret ac memoria. Græca ignoramus multi, plurimi negligimus: & Platonis ac Aristotelis, reliquorum etiam scripta multo divinisima, ab interpretibus addiscere maluit, quam ipsis. Qui nutricibus mihi non absimiles plane videntur. Illæ namque cibis quos præmandunt, florem plerunque educunt ac animam; infantes autem innocentissimos sputo livente pascunt ac spiritus olentis putredine. Idem nobis accidit; & merito qui

ne paratas quidem artes audemus cognoscere. Nec felicius sane Latinitatis fatum. Iam quilibet nostrum singularem loquendi ideam aut proponit sibi ipse, aut fingit. Vt ut loquamur, dum modo non sileamus, perinde est. Salustius antiquum nomen audit, & Criticis curiosissimis mortalium reliquendus. Cicero, præclarus ille quidem Orator, sed qui perpetuo hoc laborat vitio, quod intelligi non erubescat. Quæ calamitas ac invidia Ovidium etiam, poetarum omnium longè ingeniosissimum, deprehendit. Petronius vero, Tacitus, Curtius, Symmachus ac reliquus ille priscorum ordo! Lunc regna sunt, in quæ, præter Endymionem, quem altera demum luce rediisse perhibent, nemo hæcenus vivorum nisi somniando pervenit. Hæc censura universæ classicorum cohorti intentatur. Novorum interea quorundam, & terræ filiorum inusitatam ac portentosam dicendi rationem, miro iudiciorum applausu, colimus & amplectimur. Sic elegantissimam illam Venerem Romanam & fraudamus decore nativo, & spurio fūco corrumpimus. Prostituimus denique eam nobis ipsi ac defloramus. Pauci sunt, qui suavissima & simulachris omnibus emendatiori deæ misericordiam, pauciores qui auxilium commodant & operam. Ita sensim ac * ὡς ἡ πύλη Latina illa puritas ad fatalem metam tendit; quam brevi elapsam prius quam elabi sentiemus.

* *pedetentim.*

* *Sed dies posterius sapientissimi sunt re-
fles.*

* ἀνέπαυτος ὁ ἄνθρωπος
μαζευγὴς σὺν ὡραίοις.

Nos, quanquam Germanum ac liberale pectus horret hoc nomen, mendacio deprehendi & puniri rubore libenter vellemus. Neq; latior aliarum quoque

que linguarum Catastrophe: de quibus sermonem
facere & imperitia nostra verat, & instituti ratio.
Germanorum tamen sermo linguas posterorum,
ut fides & candor animos, hucusq; indivulsus & in-
corruptus semper est comitatus. Quotusquisq; verò
nostrum invenitur, qui aut vindicare eum, aut exco-
lere audeat? Pauci, quod pace vestra liceat, amamus
Bonam Mentem, & furere libet cum insanientibus;
nec quisquam prodit, qui malo gliscenti & publico
delirio occurrat. Exteras regiones periculoso ac in-
credibili labore, neque sumptibus exiguis peragra-
mus; & impense hoc agimus, ne similes patriæ ac
nobis videamur. Sic dum effrenata quadam cupidi-
ne peregrinum idioma addiscimus, negligimus no-
strum ac in contemptum adducimus. Quasi verò nō
eorundem vitiorum tellus nostra atque dissihi loci
sit ferax, & ab hac gente libidines, ab ista petulantia-
am, ab illa fastum & superbiam petere sit necesse.
Quæ & perpetrari hic possunt singula; & nisi possent,
salvo, ut opinor, Reipublicæ statu fieret. Tanti pro-
fecto morum novitas & mercimonia linguarum
neutiquam emenda sunt. Ego tamen, non ut utilis-
sima peregrinandi consuetudo intermittatur sua-
deo: sed ut desideratissimæ patriæ nostræ dignitas
salubri auxilio conservetur. Sedulo hoc agamus, ut
qui à Gallis ac Italis humanitatem mutuamur & ele-
gantiam: non minus ab ipsis & linguam nostram,
quod certatim eos facere in sua animadvertimus,
perpolire accurate & exornare addiscamus. Incon-
sulte facit, qui neglectis domesticis extera habet an-
tiquiora. Verum ita natura comparatum est, ut in
proprio quisq; negotio hebetior sit, quàm in alieno:
sive

* Vide Io. à
Wouwer Po-
lymath. c. 30.

lib. 2. cap. 2.

sive id fastidio familiarium rerum, sive exterarum
allubescencia, sive denique inexplebili sciendi avi-
ditate accidit. Ea enim mentis humanæ ratio est, ut
libero & effreni cursu volitet per omnia, & studio
inuisitata noscendi sui ipsius sæpe obliviscatur. Multa
scire quam multum quilibet desiderat: ut ambitio-
ni modo suæ ac gloriæ velificetur. Si quis strabo
saltem oculo alpes transmisit, interesse suæ existi-
mationis autumat, ne quis tam horribile secretum
ignoret. Quæ omnia sapiens animus ridet, & alto
supercilio contemnit.* Nam & aliud agenti pos-
sunt hæc accedere; & plausum populi magis, quam
laudem eruditorum merentur; & à viris gravibus
nonnunquam etiam plane respuuntur. Magistratum
certe Romanum nunquam nisi Latine Græcos re-
sponsa dare, eosque per interpretem loqui coëgis-
se; non in urbe solum, sed ipsa Græcia & Asia, Va-
lerius Maximus autor est. Nunc pudet patriæ; & sæ-
pe hoc agimus, ne nihil minus quam Teutonicum i-
dioma callere videamur.

Hoc fonte derivata clades

In patriam populumq; fluxit.

Contemnimus itaque nos ipsi, & contemnimur. In-
terim purissima & à peregrino squalore libera hæte-
nus lingua mutatur, & in miras loquendi formulas de-
generat. Monstra vocabulorum & carcinomata ir-
repunt occulte, ad quæ genuinus aliquis Germanus
quandoque vix indignationem, quandoq; nauseam
vix tenet. Dicas in sentinam durare hanc linguam, ad
quam reliquarum sordes torrente promiscuo defe-
rantur. Nulla ferme periodus est, nulla interpunctio,
quæ

quæ non ascititium quid redoleat. Jam à Latinis, jam Gallis, Hispanis etiam ac Italis mutuamur, quod domi nascitur longe elegantius. Vidi quoq; qui ne à Græcis quidem se abstineret. Talis illa vox, quæ sine risu non excipiebatur: Jungfrau / siemus auch das so schön observiren.

Encor Zenodoti, en jecur Cratetis!

Et tamen, quo quis in his nugis perfectior, eo major sibi videtur, & seipsum, si diis placet, adulatur. Trojam cepisse autumat, & Hectori viro fortissimo controversiam de gravitate movisse. Quæ profecto neq; prudentum reprehensionem effugere; neque favorem vulgarium animarum promereri possunt: risum autem & ludibrium foeminis etiam non raro debent. Et quis ejusmodi * *μωρολογαρε* fusissimo cachinno non prosequeretur? Derrnonsieur als ein brave cavallier, erzeig mir d; plaisir. Quod vir literatissimus, & Germaniæ nostræ singulare ornamentum Casparus Dornavius, fautor meus longe gratiosissimus, in exemplum citat. Cui musteum hunc & nuper natum dicendi morem non probari, ex animo gaudeo. Atq; utinam candidi omnes Germani, condensato agmine satis elegantem linguam nostram servaremus, qui virtutem nondum amisimus. Jam opem nostram, jam auxilia implorat; deturpata cultu non suo & deformata. Fingite vobis adesse liberalis faciei virginem, castam hactenus & ne spe quidem noctis imminutam. Colligite ipsi fractam in gradus comam, ædificate superne, anulo gemmeo cacuminis (ut sic dicam) extremitatem includite. Jam caput Romanum est. Sit humeros manuleato Hispaniæ amictorio, sit mulierû Italarû è nebula linea

strophio

* decorum.

* stulti loquentiam.

(sc.)
Charidemi
Politi. disput.
2.

Strophio surgentes cincta papillas.

Ventrem cyclade Gallica, hoc est, exiguam muscam elephantis corio, circumtendite. Jam Atheniense peplum illi injiciatur. Nonne * Manadi insana, quam decenti nymphæ erit similior? Omnia disparia, peregrina omnia; neque quicquam genuinum, præter id quo fœminæ censentur. Eadem fortuna linguam nostram, idem casus obruit: non sua, sed suorum culpa. Amamus enim hos naves, & fovemus indies ac imitamur: vitio judiciorum, ac seculi quoque. Prisca certe ætas id non tulisset. Tiberius militem testimoniū Græce interrogatū, nisi Latine responderet vetuit. *Ipsæ etiā sermone Græco* [Tranquilli verba sūt] *quanquam alias promptius & facilis, non tamen usquequag, usus est. Abstinetq, maxime in senatu. adeo quidem ut* * *Monopolium nominat urus, prius veniam postularit, quod sibi verbo peregrino utendum esset: atq, etiam, in quodam decreto patrum, cum* * *ἐὐέλκῃ recitaretur, commutandam censuerit vocem, & pro peregrina nostratem requirendam: aut si non reperiretur, vel pluribus & per ambitum verborum remeuntandam.* Juvenalis quoque eundem morbum false neque acriter minus infectatur.

* *Nam quid rancidius, quam quod se non putat ulla Formosam, nisi quæ de Tusca Gracula facta est, De Sulmonensi mera Cecropis (omnia Græce, Cum sit turpe magis nostris nescire Latine.) Hoc sermone pavent, hoc iram, gaudia, curas, Hoc cunctis effundunt animi secreta; quid ultra? Concumbunt Græce.*

* *Παύει μὲν, ἀλλὰ μάλα λυγρὸς, & quidem satis pro Satyrico-*

* *baccha bacchantis, ut Plantus loquitur.*

* *potestatem vendendi aliquid, penes unum populum aut hominem.*

* *Λιποκόλλητον ἔργον, resellatio, seu pistorata marinarum crustæ ut Mamertus vocat in Pan. Loquitur de faminis Græce garrientibus.*
Sat. VI.

* *Pauca quidē, sed vade argute.*

tyrica libertate. Neque timidior alterius ad Imperatorem vox: Tu quidem, Imperator, peregrinis hominibus dare civitatem potes, verbis non potes. Id nos imitemur. Haud enim nobis quicquam, quod quidem necesse ad rem sit, deesse potest. Ingenium certe verborum nostrorum & tractus sententiarum ita decens est, ita felix: ut neque Hispanorum majestati, neque Italorum decentiæ, neque Gallorum venustæ volubilitati concedere debeat. Cujus rei unicam ~~in nostrum idioma conversam~~, in nostrum idioma conversam, optimæ fidei testem arcessere possumus. Quem quidem librum, quod quidam ita atroci stylo & indignanti pungunt ac confodiunt, causam profecto non habent. Nihil sane est in tam festivo opere, quod non & ad ~~præcepta ingerat~~, præcepta ingerat, & honesta suavitæ conditum vim quasi asperioribus naturis faciat, ac nil tale cogitantes expugnet. Delitiarum omnium pyxidem dixerim, myrothecium Gratiarum, curarum medelam, lenam morum: absq; quo nec ipsa Venus satis venusta. Verba singula majestatem spirant singularem ac elegantiam, & sensus nostros non ducunt, sed rapiunt. Adeo inpulitata facilitas, gratia inexhausta ac lepos ita lectorem detinet, ut quo magis eadem repetat, eo minus fastidium relectionis ullum sentire sibi videatur. Quæ omnia & pellicere nos ad se, & invitare ad excogitanda plura, paris elegantiae ac festivitatis debent. Neq; enim tam abjectè de lingua nostra judicandum, quali in illo libro ita se exhauferit; ut ad similia aut majora etiam aspirare porro non audeat. Extirpemus saltim spurias illas & furtim irrepentes loquendi formulas, neq; hanc maculam inuri nobis patiamur, quasi laboremus

*"Amachi hila-
riam*

*X morum co-
mitatem*

C

inopia

* *inopia, vel potius, ut Plinius noster ait, egestate pauperum sermonis.* Ringantur & inuideant: nec soluta nec astricta oratione cedimus ulli linguarum. Jam pridem majores nostri (quod & Tacitus, alias satis parcus nostrorum laudum promus, fateri cogitur) avorum suorum fortes ausus carminibus antiquis celebraverunt. Et superant etiamnum quoque non pauca, quæ Melchior Goldastus vir in commodum ac gloriam Germaniæ natus, eruit antè aliquot annos è situ ac publicavit. Qui calculum etiam posuit, ante. ~~clm~~ c. c. annos scripta Christianorum Latinis juxta & vernaculis literis in Alemania visa esse. Cujusmodi vero veterum illa Poësis fuerit, Marneri, quanquam sequioris ætatis authoris versicali indices esse possunt.

Der erenspiegel ist du scham;
 Erwer sich darinne ersihe
 Der wirt vnzemen bliken gram;
 Du schame ist argen Worten vident / untrawen
 has / vnsteten fluch:
 Scham ist ein tugent du mannes namen gegen
 frowen priset gih;
 Du reinen wib tunc man alsam ir beider lieb
 mit schame geschicht;
 Schame get edelen gesteine vor / vnd turet das
 danne siden tuch;
 Schame ist mit bescheidenheit der werden min-
 ne bis
 Du scham in eren garten ist ein blüendes zwi;
 Du scham ist. eren schilt;
 Du scham alsam ein reines kint in schoner frow
 wen schozen spilt;
 Schame zieret reinn wib vnd wirdet edelen man/
 Schame

4-0

Schame kan leiden of den ban
 Da nie schandentrit kam an,
 Swer schame minnet den ofret in schanden dies
 nest selten han;
 Scham ist ein du hofen tugent/ sagen vns die
 meister vnd du buch.

Quæ certe ejus sunt amœnitatis, ut nos pœnitere sermonis nostri non debeat. Et dolendum profecto, tã felicem poëtandi spiritum plane hæcenus interceptum fuisse. Cum Italia tot Petrarchas, Ariostos, Tassos; Gallia Marottos, Bartasios, Ronsardos & alios Poëtas præclaros in dedecus nostri & exprobrationem eduxerit: Belgæ quoq; eadem virtute stimulatid ipsum tentaverint. Nec infeliciter sane. Extant enim præter cætera, Danielis Heinsij, hominis ad miraculum usq; eruditi, Poëmatia vernacula, quibus ille Latinorum suorum carminum elegantiam non æquavit modò, sed quadamtenus illa & seipsum fere exuperavit. Nos apertis oculis bona fide dormimus: cum tamen non pari modo successu, sed iisdem quoque numeris, gravitate non dissimilibus quib. reliquæ illæ gentes, carmina nostra instruere possemus. Memini Illustri ac Nobilissimo Viro, Dn. Tobiz Sculteto à Schvvannensehe ac Bregoschitz, Consiliario Imperatoris ac Commissario, &c. Dn. ac Mæcenati meo æternum venerando Germanico s quosdam meos, * Gallico more effictos, versiculos non ita pridem fuisse oblatos. Ibi Heros Literatissimus conatum meum non improbare non solum, sed & nutu humanissimo solari cepit ac corroborare. *Ego ubi ingenio non fuit locus, ut cum Fabio loquar, curate testimonium promeruisse contentus, nisi successu, laudabili tamen indu-*

* In Natalem Hieronymi Gaspari filii ejus amabilissimi & paternæ virtutis effigiem expressissima.

*Inventum Natio-
nis B. E. H. filii,
qui in capite
discrimine ver-
saturus est.*

stria, non degenerem patriæ incolam præstare me-
volui. Juvit diligentiam natura, & facilitas provo-
cavit audaciam. Primum itaque illud versuum ge-
nus temtavi, quod Alexandrinum (ab autore Italo,
ut ferunt, ejus nominis) Gallis dicitur, & loco He-
xametrorum Latinorum ab iis habetur. Cujus ex-
emplum apponere non sum veritus.

O Fortuny Fortun/stieffmutter aller frewden/

Anseinderin der lust/erweckerin der noth/

Du todtes leben/ ja du lebendiger Todt/

Durch welcher grimmen sich mus manch trewes herke
scheiden.

So! deine grawsamkeit den auch mein junges leben

(Des allen vngeacht das mir Natura mehr

Als ich auch würdig bin geschendet gunst vnd ehr)

In trübniß vnd gefahr/so trawrig lassen schweben/

Du scheussliche Chimer sich wozu du mich bringest/

Da ich von kindheit an mit unverwandtem sin/

Standhafft vnd vnerzagt alzeit gewesen bin/

Jetzt bitter zehren mich auch zuvergiessen dringest.

Ey bis mit dem zufried:ey las dir doch genügen/

Das deiner stralen brunst an meines alters blum

Die frischen bletter ganz verdörret: diesen rhum

Las dir doch sein genung: mit diesem raub thue siegen.

Ein freyer heldt wenn er den Feind nur vberwunden/

Ist er gar wol zu fried: er helt es für rhümlich/

Das/ob ers köndte thun/er doch nicht reche sich/

Weil er nun albereit was er gesucht/ hat funden.

Vnd du/ o schnödes weib/wilst mich so hoch verderben/

Vnd dir ist nicht genung das du mich so gerührt/

Ja durch viel creuz vnd leide/ durch angst vnnnd noth
geführt/

Du

41

Du denkstest dir auch noch bey mir vmb mehr zuwerben.
Gott aber ist mein schutz / dem wil ich das vertrauen/
Was mir noch vbrig ist: er ist mein schirm vnd schilt/
Wenn ich ihn nur stieh' an gar keine noch mehr gilt.
Auff ihn wil ich allein in allen nöthen bawen.
Wer sich auff Gott verlest / der mag gar künlich dencken /

Das er alles vnglück so vns offtmals zusieht /
(Obes gleich in der erst schwer vnd gedrang hergehet)
Zu seiner stell' vnd stundt mit freuden werde lencken.
Item hoc breue Epigrammation:

Wollust vnd vppigkeit der welt must du vermeiden /
Vnd treten mit gedult der scharffen döner weg /
So er dich tragen sol auff den lieblichen steg /
Vnd in das schöne schlos der wahren lust vnd freuden.

*Variari autem ac transponi hi versus possunt pro libitu.
Aliter enim sibi hac succedunt.*

* Die schönheit fleucht hinweg als wer sie nie gewesen;
Wer sie mit Tugend schmückt ist selig vnd genesen:
Als den steht alles wol vnd siehet hurtig auß/
Als den wohnt ein schön wirth in einem schönen hauß.

Aliter ista:

Was in der welt die Sonn' / in der Sonn' ist das
licht /

In dem lichte ist der glantz / in dem glantz ist die hitze:
Das ist vns Menschen auch die wahre lides pflichte/
Vnd ein getrewes herz? :es ist nichts nicht so nütze.
Wie glückselig ist auch in dem höchsten schmerzen /
Der dem ein trewer Freund mit liebes brunst von her-

gen

* Hic modus
reliquis facili-
or est, & ut
mibi videtur
elegantior
quoque.

E ; Ohn

* Francosur.
Marchie. typis
descripta.

Ohn falsch ist zugethan. ein solchen in der noth
Vnd widerwertigkeit hale' ich für einen Gott.
*Aliter rursum ista Ernesti Schwaben von. der Heyde
politissimi hominis; & mira suavisate morum commenda-
tissimi: cuius tamen Germanica quædam carmina* longe
post vidi, quam de hoc scribendi modo cogita veram.*

Sonnet.

Ihr die ihr höret an wie mancher Sturmwind wehet /
Durch seuffzen ohne zahl in meinen reimlein /
Vnd einen weiten bach darin / vol trennelein /
Vnd ein vorlegtes herg vol tausend wunden sehet.
Er lernet wol hieraus was man in Lieb' anstosset /
Darin die junge zeit mich lies' ergeben sein /
Also ich für wahre lust hiele' einen falschen schein /
Darüber mich sechund herliche reu' umbsehet:
Vnd fliehet solche brunst vnd ihre süsse Gifte /
Der eiteln schönheit glanz / die vns das Herz schnell
trifft /
Vnd angst vnd schmerzen vol wisslos herumher lei-
tet:

Ohn Tugend ist schönheit nur ein triegliches Kleid;
Wer solchet dienstbar ist / dem sohnet reu' vnd leid:
Aus Tugend wahre lust allein wird zubereitet.
Ejusmodi itaque, ut cernitis, versus deduci varie ac
instrui possunt: quod & Germanica mea Poëmata,
quæ aut cum Latinis, aut seorsim aliquando, volen-
te Deo, prodibunt

* in dulce
lumen solis

eis γλυκύον φάος ὁ λόγος,
ostendent amplius & edocebunt. Observandus fal-
tem accurate syllabarum numerus, ne longiores duo
versus tredecim, breviores duodecim syllabas exce-
dant: quarum in his ultima longo semper tono; in illis
molli

molli & fugiente quasi producenda est. Et ^{* diligenter} attendendum, ut ubique sexta ab initio syllaba dictione integra claudatur, & versus ibi veluti intersecetur. Est & aliud genus, quod Franci *Vers communis* appellant, decem ac undecim syllabarum, quod post quartam respirat semper & interquiescit. Hoc modo.

Der liebe brunst bald freude macht dem hertzen/
Bald lohnet sie mit wehmut vnd mit schmerzen/
Es ist ihr glanz ein schatten vnd ein schein/
Vnd ihre lust ist bitter-süsse pein.

Ernestus Schwabe:

In dieser zeit nur der Sterbliche dichtet/
Wie das sein schatz sey heufftig zugerichtet/
Die Gottesfurcht in dessen (Ach der Noth!)
Entschlaffen ist/ so sie nicht gar ist Todt.

Monendum & hoc: è vocalem infine dictionis positam, sequente altera vocali proximi verbi initio, in quibuscunque versibus semper elidi. Quia vero mos hic novus est Germanis & inusitatus, ne litera è tam crebro absorbenda difficultatem rudioribus afferat, non incommode eximi potest, & ejus loco tale signum apponi. Quod & Schvvabius docet ac observat. Ejus exemplum hoc est.

Wöchte' ich dein schatten sein! ja deines schattens schatten!
Vnd Echo deiner stimme! auff das ich künde' erstatten!
Was mir hat die Natur vnd die Erfahrungheit/
Vorsaget an Vorstand' an kunst vnd wissenheit.
Uc

Ur compendio dicam, nullum illarum gentium car-
minis genus reperitur, quod Germanica lingua, ut-
ut rudem eam vocitent ac asperam, æmulari ne-
queamus. Anagrammatismos etiam, si frivolis e-
jusmodi aureum tempus jugulandum est, non in-
felicitè sane conquirere nuper dicimus: nisi idem
nobis accidit, quod Narcisso

— cui gloria forma
Igne cupidineo proprios exarsit in artus.

Tale est hoc nostrum:

Lobias Scultetus von Schwanensee vnd Dregos
schis.

Gott ist vnser schutz vnd schild/ ob schon was eben
taue.

Item hoc:

Johannes von Landeshrone der jüngere.

O kron des hauses: leid nur gern an in not.

Du adeliches blut/ der welt vnd ihres sauses

Geh müßig wie du thust/ leid nur gern an in not/

Vnd schlag der Tugend nach/ so wird man dir/ nechst

Gott/

In künfftig schreien zu: O kron des ganzen Hau-
ses.

Tale illud alterius cuiusdam in Vratislayia sua (ma-
gnificentissimi totius Silesia Amphitheatri) * λαμ-
πεγ' παρθεν' μέγα κρόνος Bucconum.

Daniel Kindfleisch.

Ein friedliches Landt.

Item:

Laß friedlich dienen.

Item

Elisabete geborene Kunradinne.

Du bist helena, gar eben eine kron.

Wie wir bekennen nicht Jungfrau, das in dir wohnt

Der Tugend ebenbildt, der Spiegel aller Tugend

Die höhmen Vnus selbst an Tugend weiset dir:

In du bist helena, gar eben eine kron.

* Splendidū
lumen &
granda decus

Item:

Daniell Rindfleisch.

Seid allen freindlich.

Item istud in ejus filiam:

Margareta Rindfleischchen.

Ein tröfflicher Smaragdt.

Effinxit etiam Schvvabius Anagrammata non pau-
ca; & quædam haut ita infelici genio: quorum unum
& alterum hic addam.

Helena Roggen.

Ohringe lange.

Weil das Glück vnter dir du hestest in dem zwange /
Vnd dir sein lachen nicht erschwellen moq das herß /
Weil auch sein trug vnd macht dir ist ein bloßer
schers /

Spricht jedes tapffers herß / heldin, ohringe lange!

Helena Roggen.

Engel ohne arg.

Ganz Engelich bistu an gestalt vnd geberden;

Dazu dein Nahme wil / wenn er durchmenget
ist /

Auch bringen an das licht / wer du inwendig bist /
Denn Engel ohn' all arg soltu genennet werden.

Johannes Rogge.

Sage ohn sorgen.

Weil du in der Welt sagst / kanst frey ohn sorgen sagen /

So sage frölich hin / vnd geneus deiner Lust.

Nicht allen ist die Sage sorglos al sobewußt /

Denn vielen muß sie sein vol sorgen / grenen / plagen.

Nemo igitur ignorare diutius potest, nihil obitare
quo minus nostra etiam lingua emergat imposita
rum ac in lucem protrahatur: lingua venusta, lingua

D

decens,

* sequimille,
i i quidem
e. imputat Gol-
dus.

decens, lingua gravis ac patriæ suæ, tot ingentium
herouum nutrici, dignissima, lingua quæ integra &
incommista

* tot jam labentibus annis

ad nos pervenit. Hanc, si qui coelo vestro, hoc est,
vobis ipsis non invidetis, amate, hanc expolite, hic
viros vos præstate. Hic Rhodus, hic salus. Quod si
precibus dandum aliquid & obsecrationi censeris: per
ego vos dilectissimam matrem vestram Germani-
am, per majores vestros prægloriosissimos oro & ob-
testor, ut nobilitate vestra gentisque dignos spiri-
tus capiat; ut eadem constantia animorum, qua
illi fines suos olim tutati sunt, sermonem vestrum
non deferatis. Proavi vestri, fortes & inclyti Semo-
nes, animam proaris ac focis efflare non dubitave-
runt. Vos ut idem præstetis, necessitas minime jam
flagitat. Facite saltem, ut qui candorem in generosis
mentibus vestris servatis illibatum, oratione quoque
illibata proferre eundem possitis. Facite, ut quam
loquendi dexteritatem accepistis à parentibus vestris,
posteritati relinquantis. Facite denique, ut qui
reliquas gentes fortitudine vincitis ac fi-
de, linguæ quoque præstantia iisdem
non cedatis.

45

Martini Oxonii Elegia in nuptias
 Gotfridi Jacobi in Löfflich et
 Katharinae Americe nobiliss. puella.
 Nixte pater, factis quem diva Lusatia pratis,
 Et variis cultæ salubris ambit Sumo:
 Et tu nobilium formosa corana locorum
 Hortium, nati stella corusca soli:
 Si fas est, sedesque meis vacat ulla Camoenis,
 Nos quoque post reliquos vatibus adde tuis.
 Haud ego præcipuum vestris loca debita Musis:
 Sæd mihi, poteremo non nisi fine legi.
 Meisterni summa facies statuatur in ora,
 Hinc per tam celeri nullus in urbe fuit;
 Seu facti quos elegos deducit arena:
 Seu Flacco præpor, grande figurat epos.
 Vendicat inde suo Nilivus non jure triumphum;
 Celentur quædã Bithyni ipse facis.
 Alcæi quoque sublimi prævalis in æthæ
 Somnolus, reliquis non minor unus eat.
 Cichleri numero tractus ponatur ab Orto,
 Quem refert Latine Græcia verba modis.
 Post alios, aliosque quibus illa gloria surgit
 Vindicibus, nomen tunc superaddi meum.

Nec timeo reliquis ne dedecus anguar; horpes
Nec nimium vestra sum malenotus humo.
Iam vaga bis solitum Phœbe decrevit in arcum,
Vestra mihi gratas vœta recessus erunt;
Cum me sollicitas inna tua merita curas
Sperandum pulchro ludere posse dolo.
Nec nos vana rati mens credulitate fefellit
Plus nimis, et voti sat bene compos eram.
Materies etiam nostro festiva furori
Contigit, et nervis digna palæstra meis.
Nam cum grassantem pœtrius crudeliter hostem
Finibus, et sevas in sua membra manus,
Victura populus tentantem credere pennæ,
Virgiliq; gravi non minor ire rubi;
Mox alio traxere rui nos, diva, lepores,
Fixaque virginis ardua superba polia.
Hinc mihi grandiloquum Cyani regina caterva
Exiit, et legitum cedere jussit opus.
Proterus exciderunt animo fera bella Trojæque
Pro lævi nycti circumstare caput.
Nec mirare meas saussis venena matullas,
Vates, et juvenis, res erat nota deæ.
Faci quod voluit: nunc claudet fingere jambos
Ocepi, numeros nunc, Elogia, tuos.

46

Hoc quoque tam placido manantes flumine versis,
 Indulget genio sponte Cupido meo.
 Seu quis sopitos et tam tenuis ait amores,
 Et iacis mea non ulla videtur agi;
 Seu quod siderem credit se cernere vultus,
 Et sponsa, juvenis, lumina clara tua.
 His quoque numen inest; insimul surgimus illo.
 Spiritus ex oculis virgis iste venit:
 Ex oculis, Sponsus dudum quies saucius erat,
 Incerto veluti gremio relictus freto.
 Heu quantes motu conatus frangere morbum,
 Lethivum sese contulit ille suum,
 Si rapidas valeat resingere foree favillas,
 Et dominas praeo tollere rure manillas.
 Sed mediis Venus erat agris, vitaeque decorem
 Quaque se veris vageret ens tua.
 Divina mane novo villarum calmina fumant.
 Sic halat casto languida nymphea thura.
 Supprimit astra laeent crocei furor agillis.
 His aquae totum spargit amica comas.
 Immo radias Titan extendit Olympo.
 Hi oculi diu splendor amantissimus inest.
 Audit merentes oculos, flore susurros:
 Aetherea similes promit ab ore sonos.
 Purpureis cernit gemmantis flondus sortos.
 Tale decus vernas undique valeus Sabae.

Expansas parvula circumspicit arbore funder:
Brachia non aliter pandit et ille sua
Consultat adversi ligatemia culmina montis:
Parnasso domina vultu adesse sua.
Quarrit in explicitis gelidam convallibus umbram
Expliciti rosea sunt quoque valle sinu.
Nil non rure videt: sunt virginis omnia plena,
Quaque venit flammam invenit ille suas.
Flumen adit: sed et his Cytherea rogatur in vadis
Et fuit in liquidis fervidus ignis aquis.
Ergo, nec proprio cum sit securus in agro,
Lucus inops animi membra nota petit.
Hic reperit teneras, frustra quas liquerat, ulnas
Exspatque suam flectere petere deam.
Illa, licet blanda, mitescere necesse videtur,
Ut rupes pelago dum frementa manet.
Paulatim tamen instanti concedit amori,
Et discit minus spernere nolle preces.
Donec quas timuit pura spe precepit suas,
Quaque prius nequit barra fert, petit.
Vicisti, juvenis, rigida procerba nympha:
Excute nunc si, quid sedulitatis habes,
Infractoque moras ulciscens pectore, penas
Exige de tota virginitate tuas.

47

Aspice magnanimitate carentis media juvenis,
 Gessit et ille novo potius nomine frui.
 Nec minus ipsa licet lachrymarum depluit imbrem,
 Succumbet gratia vici, pectus mihi.
 Crede mihi, quicquid moritur jam pendere, teli
 Saceris optatum perdere possit modo.
 Atque diu tibi collector exsauriet artus.
 Atque quoque, si necesse manifestus usus agit.
 Felices animae, pallentis Vesperus ipse
 Gaudia festinat vestigia videre, facere.
 Praecipites votis impendunt sidera, flammās,
 Et calor solis, nec vixit, alia polo.
 Ite, brevi discedet Syrens, congenitae ridet,
 Ver etiam votis ad sua puncta redit.
 Fortunata vitam, placidos nunc carpere somnos,
 Nemine, quam domina forte, negante, potes.
 Et, gratior ne sis felix, accedit amori
 Dos quoque, sat dotis sit licet ipsa tibi.
 Nos miseris vitae florem depascere curis
 Cogimur, et sortis de levitate queri.
 Sollicit adversa tempestas sorridit vitæ,
 Ingenio voluit non minor esse meo.
 Quid quod et hoc tanto suppressum pondere languet,
 Uteriusque sui vix meminisse potest?
 Si tamen saeva priores Musarum castra relinquam,
 Nec penitus nostrae transfuga partis ero;

Extollam, Tunc peris phantasmata ubi
Carmine Gorgium non moriente tuum.
Tunc et Alconides, Legero justice, vincam,
Supponis que in pueris secundus erit.
Tu Tobolis, Gorgiade, tuq. natalis in ipsis
Ut pueri libri fac modo forme legi.

Est Sarmia, Evamvieson.

De hyspaly, usfz.

Est van in arme rat sen.

Hare Christoph, fobol, Gort, wot rhanu, foz tbatu

Die Jungfrau, Amel, wot fprich, foz van in arme rat sen

Esst, wotst, f, f, wotst, in wotst, wotst, foz

So wotst, wotst, foz, wotst, wotst, wotst, foz

Ballhavin, in pueri, foz ch.

De. xix. fobol.